

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCAVE DHE EKONOMISË
Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve

SKELETKURIKULI

Për Profilin Mësimor

TEKNOLOGJI BUJQËSORE

Niveli IV i KSHK

(2-vjeçar)

(Në drejtimin mësimor “Bujqësi”)

Kodi: H10-IV-21

Miratoi:

MINISTRI

Tiranë, 2021

Përmbajtja

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin mësimor “Teknologji bujqësore” Niveli IV i KSHK i drejtimit “Bujqësi”.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor “Teknologji bujqësore” Niveli IV i KSHK.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional, në profilin “Teknologji bujqësore” Niveli IV i KSHK.
2. Kompetencat e përgjithshme kryesore të nxënësit në përfundim të arsimit profesional në profilin “Teknologji bujqësore” Niveli IV i KSHK.
3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit profesional në profilin “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK.
4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit profesional profilin “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK.

III. Plani mësimor për arsimin profesional të profilit mësimor “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK

IV. Udhëzime për planin mësimor.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të profilit profesional në “Teknologji bujqësore” Niveli IV i KSHK.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar.

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar.

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”,

Qëllimi kryesor i arsimit profesional në profilin “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK, në drejtimin “Bujqësi, është *“zhvillimi i personalitetit të nxënësve për të jetuar në përshtatje me botën që i rrethon dhe përgatitja e tyre për t’u punësuar apo vetëpunësuar në veprimtari profesionale që lidhen me përdorimin dhe mirëmbajtjen e makinave, pajisjeve dhe sistemeve bujqësore”*. Zhvillimi te nxënësit i ndjenjës së vetëbesimit, kultivimi i vullnetit të lirë në marrjen e vendimeve, nxitja e gadishmërisë për të nxënë gjatë gjithë jetës dhe për t’u zhvilluar individualisht në drejtimet emocionale, intelektuale dhe profesionale janë sfida të rëndësishme për arritjen e këtij qëllimi. Për të realizuar këtë, shkolla profesionale i’u krijon nxënësve:

- mundësi të përshtatshme për të nxënë, pavarësisht nga gjinia, raca, besimi dhe aftësitë;
- mundësi për të gjithë, për të zhvilluar kompetencat profesionale, të bazuara në njohuritë, shprehitë, qëndrimet dhe vlerat të mjaftueshme për të lehtësuar punësimin dhe përparimin drejt arsimit e formimit profesional të mëtejshëm;
- mbështetje për t’u njohur me rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe për t’i zbatuar ato me rreptësi;
- mbështetje për t’u njohur me teknologjitë e proceset bashkëkohore e të perspektivës në fushën e ekonomisë bujqësore dhe që lidhen me kualifikimin profesional përkatës;
- mbështetje për të zhvilluar ndjenjën e disiplinës, kuriozitetin intelektual dhe profesional, aftësitë sipërmarrëse si dhe vlerat e tyre morale;
- mbështetje për t’u zhvilluar psikologjikisht dhe fizikisht për të përballuar vështirësitë që do të ndeshin gjatë veprimtarive të ardhshme profesionale;
- mbështetje për të zhvilluar frymën e tolerancës dhe të mirëbesimit nëpërmjet përvojës së punës.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në Profilin “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK, në drejtimin “Bujqësi”.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin “Teknologji bujqësore” Niveli IV i KSHK.

Në shkollat që ofrojnë arsimin profesional në profilin “Teknologji bujqësore” Niveli IV i KSHK, në drejtimin mësimor “Bujqësi” kanë të drejtë të regjistrohen të gjithë të rinjtë të rejtat që:

- kanë mbaruar arsimin profesional në drejtimin mësimor “Bujqësi”, niveli II të KSHK;
- janë të aftë fizikisht dhe mendërisht të përballojnë kërkesat e këtij niveli të arsimit profesional;
- kanë aftësi të kufizuara, për të cilët shkolla krijon kushte dhe përshtat programin në përputhje me paaftësitë që shfaqin.

Në raste të veçanta kur kërkesat për të ndjekur këtë shkollim janë më të larta se kapacitetet reale të këtyre shkollave, atëherë MFE përgatit udhëzime të veçanta për pranimin në këto shkolla.

2. Kompetencat e përgjithshme kryesore të nxënësit në përfundim të arsimit profesional në profilin “Teknologji bujqësore” Niveli IV i KSHK.

Në përfundim të arsimit profesional në profilin “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK, nxënësi do të ketë këto kompetenca të përgjithshme kryesore:

- Të komunikojë në mënyrë korrekte me shkrim e me gojë për të shprehur mendimet e ndjenjat e tyre dhe për të argumentuar opinionet për çështje të ndryshme.
- Të përdorë burime dhe teknika të ndryshme të mbledhjes dhe të shfrytëzimit të informacioneve të nevojshme për zhvillimin e tij personal dhe profesional.
- Të angazhohet fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme në kontekstin profesional, personal dhe shoqëror.
- Të nxisë potencialin e tij të brendshëm në kërkim të vazhdueshëm për zgjidhje të reja më efektive dhe më efçente.
- Të respektojë rregullat dhe parimet e një bashkëjetese demokratike në kontekstin e integriteteve lokale, rajonale.
- Të manifestojë guxim dhe aftësi sipërmarrëse për të ardhmen e tij.
- Të tregojë vetëkontroll gjatë ushtrimit të veprimtarive të tij.
- Të organizojë drejt, procesin e të nxënimit të tyre dhe të shfaqin gadishmërinë dhe vullnetin për të nxënë gjatë gjithë jetës.
- Të respektojë parimet e punës në grup dhe të bashkëpunojnë aktivisht në arritjen e objektivave të pranuar.
- Të vlerësojë dhe vetvlerësojnë nisur nga kritere të drejta si bazë për të përmirësuar dhe çuar më tej arritjet e tij.

3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit profesional në profilin “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK.

Me përfundimin me sukses të profilit profesional “Teknologji bujqësore” Niveli IV i KSHK, nxënësi do të jetë i aftë të ushtrojë kompetencat profesionale si më poshtë:

- Të organizojë vendin dhe mjetet e punës
- Të përdorë veglat, pajisjet dhe instrumentat e punës
- Të përdorë mjetet motorike si buirme energjie për vënie në punë të makinave bujqësore.
- Të përdorë makinat dhe pajisjet për punimin e tokës.
- Të përdorë makinat dhe pajisjet për mbjelljen e bimëve.
- Të përdorë makinat dhe pajisjet për shërbimin e bimëve.
- Të përdorë makinat dhe pajisjet për mbledhjen e prodhimeve bujqësore.
- Të përdorë makinat dhe pajisjet për përpunimin e prodhimeve bujqësore.
- Të përdorë makinat dhe pajisjet për ujitjen dhe kullimin e tokave bujqësore.
- Të përdorë makinat dhe pajisjet për proceset e punës në blegtori.
- Të përdorë rimorkiot për transport në bujqësi.
- Të kryejë regjistrimet dhe përshtatjet e makinave dhe pajisjeve për lloje dhe regjime të ndryshme punimesh bujqësore.
- Të mirëmbajë makinat dhe pajisjet bujqësore.
- Të kryejë riparime të difekteve të lehta dhe zëvendësime të pjesëve në makinat dhe pajisjet bujqësore.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik për përdorimin, mirëmbajtjen dhe riparimet e lehta të makinave dhe pajisjeve bujqësore.
- Të zbatojë standardet e profesionit gjatë përdorimit të makinave dhe pajisjeve bujqësore.
- Të interpretojë dokumentacionin teknik të makinave dhe pajisjeve bujqësore.
- Të konceptojë planin për hapjen e një biznesi të vogël për përdorimin dhe mirëmbajtjen e makinave dhe pajisjeve bujqësore.

- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me veprimtarinë e përdorimit të makinave dhe pajisjeve bujqësore.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë kryerjes së veprimtarive.
- Të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave dhe pajisjeve bujqësore.

4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit profesional në profilin “Teknologji bujqësore” Niveli IV i KSHK.

Përfundimi me sukses i arsimit profesional në profilin profesional ”Teknologji bujqësore” Niveli IV i KSHK të drejtimit “Bujqësi”, e pajis nxënësin me Diplomën e Maturës Shtetërore Profesionale, si dhe me Certifikatën e nivelit teknik/menaxherial në fushën e përdorimit të teknologjisë bujqësore. Ky kualifikim i jep nxënësit mundësinë që t’i drejtohet tregut të punës për punësim në ferma bujqësore dhe blegtorale, për kryerjen e mekanizuar të punimeve bujqësore, në parqe të makinave bujqësore që kryejnë veprimtari në fushën e përdorimit dhe mirëmbajtjes së makinave, pajisjeve dhe sistemeve të bujqësisë. Pas një përvoje pune e trajnimeve të vazhdueshme, ai mund të krijojë një sipërmarrje të vetën duke punësuar edhe individë të tjerë në kuadrin e një biznesi në fushën e përdorimit dhe mirëmbajtjes së teknologjisë bujqësore. Me përfundimin e këtij niveli, nxënësi ka mundësi për vazhdimin e arsimimit në nivelin pas të mesëm ose në nivelin e studimeve universitare.

III. Plani mësimor për arsimin profesional në profilin mësimor “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK

Plani mësimor për profilin “Teknologji bujqësore” Niveli IV i KSHK				
Nr	Kodi	Lëndët dhe modulet mësimore	Niveli IV i KSHK	
			Orët javore/vjetore	
			Klasa 12	Klasa 13
A.		Lëndët e përgjithshme (Gjithsej)	8/9 (288/ 324)	15/16 (480/ 512)
1		Gjuhë shqipe	1	1
2		Letërsi	1	1
3		Gjuhë e huaj	2	2
4		Gjuhë e huaj 2 (me zgjedhje të lirë)	(1)	(1)
6		Matematikë	2	2
7		Teknologji informimi e komunikimi	1	1
8		Edukim fizik, sporte, shëndet	1	2
9		Gjeografi	-	1
10		Biologji	-	2
11		Fizikë	-	1
12		Shkenca sociale	-	1
13		Histori	-	1
B.		Lëndët profesionale (Gjithsej)	7 (252)	9 (288)
1	L-17-157-20	Bazat e sipërmarrjes	2	2

2	L-36-521-20	Mjetet motorike bujqësore	2	-
3	L-36-522-20	Makinat dhe pajisjet bujqësore	3	1
4	L-17-523-20	Drejtimi, ligjshmëria dhe ekonomia në bujqësi	-	3
5	L-14-285-12	Bazat e bujqësisë organike	-	2
6	L-05-198-12	Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm	-	1
C.		Module të detyruara të praktikës profesionale (Gjithsej)	12 (432)	6 (192)
1	M-36-1608-20	Përdorimi i traktorit me rrota	72	-
2	M-36-1609-20	Përdorimi i makinave për punimin e tokës	108	-
3	M-36-1610-20	Përdorimi i makinave mbjellëse	108	-
4	M-36-1611-20	Përdorimi i makinave për shërbimin e bimëve	170	-
5	M-36-1612-20	Përdorimi i makinave për mbledhjen e prodhimit	-	48
6	M-36-1613-20	Përdorimi i makinave për përpunimin e prodhimit	-	48
7	M-36-1614-20	Përdorimi i makinave për ujitjen dhe kullimin e tokave	-	48
8	M-36-1615-20	Përdorimi i makinave blegtorale	-	48
D.		Module me zgjedhje të detyruara të praktikës profesionale (Gjithsej)	3 (108)	-
1	M-36-1616-20	Përdorimi i makinave të përbëra në bujqësi	54	-
2	M-36-1617-20	Përdorimi i rimorkjos për transport	54	-
3	M-36-1618-20	Përdorimi i motokultivatorit	54	-
		Gjithsej A+B+C+D	30/31 (1080/ 1116)	30/31 (960/ 992)

IV. Udhëzime për planin mësimor

Kohëzgjatja e vitit shkollor është:

Në klasën 12, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (36 javë mësimore).

Në klasën 13, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (32 javë mësimore + 4 javë provime të Maturës Shtetërore Profesionale).

Një javë mësimore ka jo më shumë se 31 orë mësimore (teorike dhe praktike).

Një orë mësimore zgjat 45 minuta.

Kurrikuli i arsimit profesional në profilin “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK, përbëhet nga 4 grupe elementesh kurrikulare:

- Lëndët e kulturës së përgjithshme, të përbashkëta për drejtimit e ndryshme të këtij niveli (programet e detajuara të tyre jepen në një dokument të veçantë të MASR).
- Lëndët e kulturës profesionale (programet e përgjithshme janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale të detyruara (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale me zgjedhje të detyruar (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).

Rekomandohet që modulet e praktikës profesionale të realizohen në ndarje ditore 3 orëshe ose 6 orëshe.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

Mësuesit e lëndëve teorike profesionale dhe moduleve të praktikave profesionale duhet të përzgjedhin dhe përdorin forma dhe metoda mësimdhënieje të tilla që të nxisin maksimalisht të nxënit aktiv të nxënësve dhe të çojnë në krijimin tek ta, të kompetencave të punës, të plota dhe të qëndrueshme.

E rëndësishme është që *planifikimi i mësimdhënies* të bazohet në një proces analize fillestare, i cili të marrë parasysh faktorë të tillë të rëndësishëm si, niveli i hyrjes së nxënësve, përmbajtja e hollësishme e lëndëve profesionale dhe e moduleve të praktikave profesionale të parashikuara dhe shkalla e integritit të tyre, objektivat konkretë që do të arrihen, mundësitë reale që ka shkolla për realizimin e veprimtarive mësimore etj. Për këtë planifikim duhet një bashkëpunim i ngushtë i të gjithë personelit mësimdhënës dhe drejtues të shkollës.

Gjatë tërë shkollimit dhe specializimit të tij, do të kihet parasysh se ekonomia e vendit nuk është e shkëputur nga ajo ndërkombëtare dhe se për më tepër në ditët tona marrëdhëniet ndërkombëtare bëhen gjithnjë e më intensive, sidomos me rënien e kufijve ndërmjet gjithnjë e më shumë vendeve evropiane, drejt të cilave synon dhe Shqipëria.

Sidoqoftë, funksionet dhe detyrat e tij konsistojnë kryesisht në nivelin zbatues dhe, më pak, në atë vendim-marrës dhe menaxhues të nivelit të lartë, gjë që kushtëzohet nga niveli i këtij arsimimi profesional.

Elementi kyç për arritjen e suksesit në një proces të nxëni, është *motivimi nxënësve*. Njohja e vazhdueshme e nxënësve me shkallën e përmbushjes së objektivave nga ana e tyre përbën një mekanizëm të fuqishëm motivimi, i cili duhet të shihet me përparësi nga mësuesit.

Një element tjetër që ndihmon suksesin është *integrimi i teorisë me praktikën* e profesionit. Parimi i “të nxënit duke bërë” duhet të gjejë vendin e duhur në procesin e të mësuarit në shkollat profesionale të profilit “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK.

Mësuesit duhet të përdorin metoda të tilla të të mësuarit që zhvillojnë jo vetëm njohuritë teorike, shkathtësitë dhe shprehjet praktike të nxënësve, por edhe qëndrimet e tyre ndaj jetës, punës dhe shoqërisë në përgjithësi. *Puna në grup* dhe *Puna me projekte* janë dy nga format bazë të organizimit të mësimit (teorik ose praktik) për të zhvilluar *kompetencat kyçe*, të nevojshme për zgjidhjen e problemeve që kanë të bëjnë me veprimtarinë profesionale në veçanti dhe jetën e profesionistit të ardhshëm, në përgjithësi. Një parim tjetër që duhet respektuar nga mësuesit është fakti që *të nxënit nuk ndodh vetëm në mjediset e shkollës, por edhe jashtë tyre*. Dhënia e detyrave dhe puna kërkimore e pavarur e nxënësve ka një ndikim të dukshëm në formimin e tyre si profesionistë të ardhshëm në profilit profesional “Teknologji bujqësore” Niveli IV i KSHK.

Në rastin e nxënësve me aftësi të kufizuara, mësuesit duhet të përshtasin programet e lëndëve dhe përshkruesit e moduleve në përputhje me mundësitë e tyre, si dhe të krijojnë kushte për zbatimin e tyre.

VI.Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

Vlerësimi vjetor i nxënësve në lëndët teorike profesionale dhe modulet e praktikave profesionale bëhet nga vetë mësuesit dhe instruktorët përkatës, me metoda dhe instrumente vlerësimi të përgatitura ose përzgjedhura nga vetë ata. Vlerësimi i nxënësve të bëhet me nota (4-10) si për lëndët teorike, ashtu edhe për modulet praktike, si gjatë vitit, ashtu edhe në provimet përfundimtare.

Në përfundim të klasës së 13-të, nxënësi i arsimuar në profilin mësimor “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK, i nënshtrohet provimeve të mëposhtme:

- a) Provimeve të maturës shtetërore profesionale (sipas udhëzimeve të MASR dhe MFE)
- b) Provimit të praktikës profesionale të integruar;

Në këto provime ata vlerësohen për shkallën e përvetësimit njohurive nga lëndët teorike, të përgjithshme dhe profesionale, si dhe të kompetencave profesionale, të nevojshme për të

punuar në fushën e përdorimit dhe mirëmbajtjes së makinave dhe pajisjeve bujqësore. Në përfundim, nxënësve u jepet diploma e maturës shtetërore profesionale dhe certifikata e përgatitjes profesionale, në të cilat evidentohen notat përfundimtare të lëndëve teorike të përgjithshme dhe profesionale, të moduleve të praktikës profesionale dhe të provimeve përfundimtare.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në profilin “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK.

Me përfundimin e suksesshëm të arsimit profesional në profilin mësimor “Teknologji bujqësore”, Niveli IV i KSHK, shkolla profesionale e pajis nxënësin me Certifikatën e aftësisimit profesional në nivelin e menaxherit në këtë profil profesional, të cilat njihen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Sipas modelit të miratuar nga MFE, këto dëshmi përmbajnë:

- a) Të dhënat për nxënësin, shkollën, vitin e përfundimit, kualifikimin e fituar, etj.
- b) Të dhëna për rezultatet e arritura nga nxënësi:
 - rezultatet në lëndët e përgjithshme, lëndët profesionale dhe modulet profesionale, për çdo vit shkollor;
 - rezultatet e provimeve përfundimtare të Nivelit IV të KSHK.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

1. Lënda “Bazat e sipërmarrjes” (L-17-157-20). Kl. 12 – 72 orë dhe kl. 13 – 64 orë

• Synimet e lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl. 12.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.12, nxënësit duhet:

- të përshkruajnë kuptimin, rëndësinë dhe rolin e sipërmarrjes në kontekstin individual dhe shoqëror
- të përshkruajnë veçoritë e sjelljes sipërmarrëse të individëve
- të analizojnë aftësitë dhe mundësitë personale në kontekstin e nismave sipërmarrëse
- të bëjnë vlerësimin e kërkesave, dëshirave, mundësive dhe vështirësive të tyre për karrierën e ardhëshme
- të zbatojnë procedurat për zgjidhjen e problemeve dhe marrjen e vendimeve të duhura në lidhje me to.
- të mbajnë qëndrim kritik dhe krijues ndaj zgjidhjeve të bëra, sukseseve dhe dështimeve të mundshme
- të përshkruajnë dhe zbatojnë parimet e etikës së komunikimit dhe negocimit në kontekste të ndryshme jetësore
- të përshkruajnë dhe zbatojnë parimet e punës individuale dhe të punës në grup
- të analizojnë veçoritë e gatishmërisë, iniciativës dhe motivimit në kontekste të ndryshme jetësore
- të tregojnë përgjegjësi individuale dhe shoqërore në kontekste të ndryshme jetësore
- të planifikojnë, sigurojnë dhe përdorin me efikasitet burimet e ndryshme si mjedisin, burimet njerëzore, paratë, kohën etj.
- të përshkruajnë veçoritë dhe kërkesat për udhëheqjen e sipërmarrjeve të ndryshme
- të përshkruajnë veçoritë dhe impaktin e globalizimit, informacionit, mjedisit dixhital dhe mediave sociale në shoqërinë e sotme dhe të së ardhmes
- të përshkruajnë veçoritë e sipërmarrjes së biznesit dhe të sipërmarrjes sociale
- të përshkruajnë format e ndryshme të organizimit të sipërmarrjeve dhe karakteristikat e tyre
- të analizojnë faktorët që ndikojnë në veprimtarinë e sipërmarrjeve, të tillë si tregjet, klientela, konkurrenca, kostot etj.
- të përshkruajnë mjedisin ligjor dhe fiskal të sipërmarrjeve
- të përshkruajnë mërrëdhëniet e punës në një sipërmarrje.

• Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.12 - 72 orë

Tema 1	Kuptimi, rëndësia dhe roli i sipërmarrjes	3 orë
Tema 2	Aftësitë dhe sjellja sipërmarrëse	3 orë
Tema 3	Vetvlerësimi i potencialit personal	3 orë
Tema 4	Vlerësimi i kërkesave, dëshirave, mundësive dhe vështirësive	4 orë
Tema 5	Zgjidhja e problemeve dhe vendimmarrja	4 orë
Tema 6	Qëndrimi kritik dhe krijues ndaj zgjidhjeve të bëra, sukseseve dhe dështimeve	3 orë
Tema 7	Etika e komunikimit dhe negocimit	4 orë
Tema 8	Puna individuale dhe puna në grup	4 orë
Tema 9	Gatishmëria, iniciativa dhe motivimi	3 orë

Tema 10	Përgjegjësia individuale dhe shoqërore	3 orë
Tema 11	Menaxhimi eficient i burimeve	3 orë
Tema 12	Aftësitë udhëheqëse në kontekstin e sipërmarrjes	3 orë
Tema 13	Globalizimi, informacioni, mjedisi dixhital dhe mediat sociale	5 orë
Tema 14	Sipërmarrja e biznesit dhe sipërmarrja sociale	3 orë
Tema 15	Format e organizimit të sipërmarrjeve	5 orë
Tema 16	Konteksti i sipërmarrjeve, tregjet, klientela, konkurenca, kostot etj.	6 orë
Tema 17	Mjedisi ligjor i sipërmarrjeve	5 orë
Tema 18	Marrëdhëniet e punës	4 orë
Tema 19	Vizitë studimore në një sipërmarrje të suksesshme	4 orë

- **Synimet e lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl. 13.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.13, nxënësit duhet:

- të analizojnë veçoritë e etikës dhe komunikimit në kontekstin e veprimtarisë së bizneseve
- të bëjnë vlerësimin e mundësive dhe rreziqeve në kontekstin e konceptimit të idesë së biznesit
- të përshkruajnë rëndësinë dhe strukturën e një plani biznesi
- të zbatojnë procedurat e regjistrimit dhe përshkruajnë fazat e zhvillimit të biznesit
- të konceptojnë strukturën organizative dhe përshkrimet e punës së personelit të një biznesi
- të përshkruajnë veçoritë e planifikimit, rekrutimit, seleksionimit dhe zhvillimit të burimeve njerëzore të një biznesi
- të analizojnë aspektet e buxhetimit të një biznesi
- të kryejnë llogaritje ekonomike në kuadrin e kontabilitetit financiar të një biznesi
- të llogarisin kostot dhe çmimet e produkteve e shërbimeve të një biznesi
- të analizojnë aspektet e marketingut dhe teknikat e shitjeve në një biznes
- të analizojnë rolin dhe teknikat e e-sipërmarrjes në veprimtarinë e bizneseve.
- të përshkruajnë dhe simulojnë veprimet individuale me bankat, në lidhje me llogaritë, transfertat, kreditë dhe investimet.
- të analizojnë llojet e siguracioneve personale dhe veprimet që kryhen me to.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.13 - 64 orë**

Tema 1	Etika dhe komunikimi në biznes	4 orë
Tema 2	Konceptimi i idesë së biznesit, vlerësimi i mundësive dhe rreziqeve	6 orë
Tema 3	Hartimi i planit të biznesit	6 orë
Tema 4	Procedurat e regjistrimit të biznesit	6 orë
Tema 5	Struktura organizative dhe personeli i biznesit	5 orë
Tema 6	Planifikimi, rekrutimi, seleksionimi dhe zhvillimi i burimeve njerëzore	6 orë
Tema 7	Kostimi dhe çmimi i produkteve dhe shërbimeve	4 orë
Tema 8	Kontabiliteti financiar në kuadrin e biznesit	6 orë
Tema 9	Buxheti në biznes	4 orë
Tema 10	Marketingu dhe shitjet në biznes	9 orë

Tema 11	E – sipërmarrja	2 orë
Tema 12	Veprimet individuale me bankat	3 orë
Tema 13	Siguracionet personale	3 orë

2. Lënda “Mjetet motorike bujqësore” (L-36-521-20), Kl. 12 - 72 orë

• Synimet e lëndës “Mjetet motorike bujqësore”, kl. 12

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Mjetet motorike bujqësore”, klasa 12, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë rëndësinë, përdorimet dhe funksionet e mjeteve motorike që përdoren në bujqësi.
- Të përshkruajnë rëndësinë, cilësinë dhe llojet e karburanteve dhe lubrifikantëve
- Të tregojnë tipet, dallimet midis tyre dhe përdorimet e motorëve me djegie të brendshme (MDB) në makinat bujqësore;
- Të përshkruajnë parametrat teknikë të MDB;
- Të tregojnë ndërtimin dhe funksionimin e mekanizmave dhe sistemeve të MDB;
- Të përshkruajnë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e motokultivatorit.
- Të klasifikojnë traktorët bujqësorë sipas sistemit të lëvizjes, fuqisë dhe përdorimit.
- Të përshkruajnë ndërtimin dhe funksionimin e mekanizmave të transmentimit të fuqisë të traktorit bujqësor.
- Të përshkruajnë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e pajisjeve të punës të traktorit bujqësor (ngritësi hidraulik, boshti i marrjes së fuqisë, pulexho dhe pajisja lidhëse e traktorit);
- Të përshkruajnë ndërtimin dhe funksionimin e sistemit të drejtimit, sistemit të frenimit dhe sistemit të lëvizjes së traktorit.
- Të rendisin llojet dhe përshkruajnë procedurat e shërbimeve bazë që i kryhen traktorit.
- Të përshkruajnë motorët elektrikë dhe përdorimin e tyre në bujqësi.
- Të përshkruajnë rregullat e qarkullimit me traktorët bujqësorë.
- Të përshkruajnë masat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë punës me mjetet motorike në bujqësi.

▪ Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Mjetet motorike bujqësore” kl. 12 - 72 orë

Tema 1	Rëndësia, përparësitë dhe klasifikimi i mjeteve motorike që përdoren në bujqësi.	2 orë
Tema 2	Motorët me djegie të brendshme (MDB). Klasifikimi, parimi dhe ciklet e punës së motorëve të tipeve të ndryshme.	4 orë
Tema 3	Parametrat teknikë të MDB	2 orë
Tema 4	Karburantët dhe lubrifikantët.	2 orë
Tema 5	Mekanizmat e MDB. Mekanizmi bjellë-manivelë dhe mekanizmi i shpërndarjes së gazeve.	4 orë
Tema 6	Sistemet e MDB. Sistemi i ushqimit dhe nxjerrjes së gazeve, sistemi i vajosjes, sistemi i ftohjes, sistemi i ndezjes dhe sistemi i lëshimit.	9 orë
Tema 7	Motokultivatorët, ndërtimi, funksionimi dhe përdorimi	4 orë
Tema 8	Traktorët bujqësorë. Klasifikimi, karakteristikat, mekanizmat dhe sistemet kryesore	4 orë
Tema 9	Transmisioni i fuqisë së traktorëve. Friksioni, kutia e ndërrimit të shpejtësisë, transmisioni kardanic, transmisioni qëndror, diferenciali,	9 orë

	transmisionet anësore.	
Tema 10	Sistemi i drejtimit të traktorëve. Tipet, ndërtimi dhe funksionimi.	4 orë
Tema 11	Sistemi frenimit të traktorëve. Tipet, ndërtimi dhe funksionimi.	4 orë
Tema 12	Sistemi lëvizës i traktorëve. Tipet, ndërtimi dhe funksionimi.	3 orë
Tema 13	Pajisjet e punës së traktorëve.	6 orë
Tema 14	Parametrat teknikë të traktorëve	3 orë
Tema 15	Përdorimi i traktorëve me rrota dhe rregullat e qarkullimit.	3 orë
Tema 16	Parregullsitë kryesore të traktorëve dhe shkaqet e tyre	3 orë
Tema 17	Mirëmbajtja e traktorëve	2 orë
Tema 18	Motorët elektrikë, përdorimi i tyre në bujqësi	2 orë
Tema 19	Masat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të mjeteve motorike bujqësore.	2 orë

3. Lënda “Makinat dhe pajisjet bujqësore” (L-36-522-20), Kl. 12 – 102 orë dhe Kl.13 – 32 orë

- **Synimet e lëndës ”Makinat dhe pajisjet bujqësore”, kl. 12**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Makinat dhe pajisjet bujqësore”, klasa12, nxënësit duhet:

- Të argumentojnë rëndësinë e mekanizimit të bujqësisë, si dhe marrëdhëniet midis makinave dhe mjedisit bujqësor.
- Të tregojnë prirjet e zhvillimit të teknologjisë bujqësore.
- Të klasifikojnë makinat bujqësore dhe tregojnë përdorimet e tyre.
- Të përshkruajnë materialet që përdoren në ndërtimin e makinave bujqësore.
- Të analizojnë ngarkesat që veprojnë në makinat bujqësore.
- Të përdorin dhe interpretojnë katallogët dhe manualët e makinave bujqësore.
- Të dallojnë detalet, nyjet dhe mekanizmat tipike që përdoren në makinat bujqësore dhe tregojnë përdorimet e tyre.
- Të analizojnë ngarkesat që veprojnë në detalet e makinave bujqësore.
- Të përshkruajnë parregullsitë kryesore të makinave bujqësore dhe mënyrat e shmangies së tyre.
- Të listojnë makinat e punimit bazë të tokës, në përshtatje me mënyrat e punimit.
- Të përshkruajnë llojet, ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e plugjeve me veshë.
- Të listojnë makinat e punimit plotësues të tokës, në përshtatje me mënyrat e punimit.
- Të përshkruajnë llojet, ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e makinave shkallmuese e shkrifëruese të tokës dhe makinave për punimin sipërfaqësor të tokës (disqet, lesat, kultivatorët, frezat, rulet dhe branat).
- Të përshkruajnë llojet, ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e makinave shpërndarëse të plehrave organike dhe kimike.
- Të përshkruajnë llojet, ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e makinave mbjellëse (me rrjeshta dhe me saktësi).
- Të përshkruajnë llojet, ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e kultivatorëve.
- Të përshkruajnë llojet, ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e makinave për mbledhjen e prodhimit bujqësor.
- Të përshkruajnë llojet, ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e makinave për përpunimin e prodhimeve bujqësore.
- Të përshkruajnë ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e autokombajnave.

▪ **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Makinat dhe pajisjet bujqësore” kl. 12 - 102 orë**

Tema 1	Rëndësia dhe prirjet e përdorimit të teknologjisë në bujqësi	3 orë
Tema 2	Klasifikimi dhe përdorimet e makinave dhe pajisjeve bujqësore	4 orë
Tema 3	Materialet që përdoren në ndërtimin e makinave bujqësore	4 orë
Tema 4	Ngarkesat që veprojnë në makinat bujqësore	6 orë
Tema 5	Katallogët (manualet) e makinave bujqësore, interpretimi i tyre	3 orë
Tema 6	Detalet, nyjet dhe mekanizmat tipike që përdoren në makinat bujqësore	9 orë
Tema 7	Ngarkesat që veprojnë në detalet e makinave bujqësore	6 orë
Tema 8	Parregullsitë kryesore të makinave bujqësore dhe shmangia e tyre	4 orë
Tema 9	Makinat për punimin bazë të tokës	10 orë
Tema 10	Makinat për punimin plotësues të tokës	10 orë
Tema 11	Makinat për plehërimin e bimëve	7 orë
Tema 12	Makinat mbjellëse	10 orë
Tema 13	Makinat për mbledhjen e prodhimit bujqësor	10 orë
Tema 14	Makinat për përpunimin e prodhimeve bujqësore	9 orë
Tema 15	Autokombajnat	7 orë

• **Synimet e lëndës ”Makinat dhe pajisjet bujqësore”, kl. 13**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Makinat dhe pajisjet bujqësore”, klasa 13, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë rëndësinë, llojet, ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e impianteve të ujitjes dhe të kullimit të tokës.
- Të përshkruajnë llojet, ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e makinave për mbrojtjen e bimëve.
- Të përshkruajnë llojet, ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e makinave dhe impianteve të blegtorisë.
- Të përshkruajnë llojet, ndërtimin, funksionimin dhe përdorimin e makinave dhe pajisjeve për transportin bujqësor.
- Të përshkruajnë llojet dhe procedurat e shërbimeve të mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave bujqësore.
- Të përshkruajnë rregullat për përdorimin e makinave bujqësore.
- Të përshkruajnë masat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit dhe mirëmbajtjes së makinave bujqësore.

▪ **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Makinat dhe pajisjet bujqësore” kl. 13-32 orë**

Tema 1	Implantet dhe pajisjet për përmirësimin ujqor të tokës	6 orë
Tema 2	Makinat për mbrojtjen e bimëve	7 orë
Tema 3	Makinat dhe implantet e blegtorisë	7 orë
Tema 4	Makinat për transportin bujqësor	4 orë
Tema 5	Mirëmbajtja e makinave bujqësore	4 orë
Tema 6	Rregullat e përdorimit të makinave bujqësore	2 orë
Tema 7	Masat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave bujqësore.	2 orë

4. Lënda “Drejtimi, ligjshmëria dhe ekonomia në bujqësi” (L-17-523-20) kl.13 – 96 orë

• Synimet e lëndës “Drejtimi, ligjshmëria dhe ekonomia në bujqësi”, kl.13

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Drejtimi, ligjshmëria dhe ekonomia në bujqësi” kl.13 nxënësi duhet:

- Të përshkruajë aspektet kryesore të drejtimit të fermave bujqësore.
- Të përshkruajë karrierat e punësimeve në fermat bujqësore.
- Të përshkruajë parimet e teorisë ekonomike të fermës bujqësore.
- Të përcaktojë objektivat afatshkurtëra dhe afatmesme të fermës.
- Të përshkruajë domosdoshmërinë dhe parimet e drejtimit të fermave bujqësore.
- Të përshkruajë procesin e marrjes së vendimeve, funksionet dhe fushat e drejtimit të fermës bujqësore.
- Të përshkruajë marrëdhëniet e prodhimit, llojet e produktit, marrëdhëniet e kostove dhe ligjin e fitimeve në rënie, si dhe zgjedhjen e nivelit të përdorimit të faktorëve prodhues me të gjitha llojet e alternativat.
- Të përshkruajë doemosdoshmërinë dhe strukturën e buxhetit të një aktiviteti bujqësor, llojet e buxheteve.
- Të përshkruajë procedurat e planifikimit të përgjithshëm të fermës, pjesët përbërëse të buxhetit dhe buxhetin e lëvizjes së parave.
- Të përshkruajë llojet e rriskut dhe qëndrimet e fermerit ndaj tyre.
- Të theksojë përshkrimet e punës të personelit në fermat bujqësore.
- Të përshkruajë se si bëhet ndarja e detyrave dhe organizimi i vogël i punës në fermat bujqësore.
- Të përshkruajë marrëdhëniet juridike të të punësuarve në fermat bujqësore.
- Të përshkruajë parimet, burimet, sistemet dhe subjektet e së drejtës.
- Të përshkruajë kuptimin e së drejtës agrare, raportin e saj me degët e tjera të së drejtës.
- Të përshkruajë kuptimin e pronës dhe elementët e së drejtës së pronësisë.
- Të përshkruajë mënyrat e bashkëpronësisë dhe sëpronësisë.
- Të përshkruajë kuptimin e uzefruktit dhe servitutit.
- Të përshkruajë kuptimin e kontratës dhe llojet e kontratave.
- Të përshkruajë qeranë e tokës bujqësore, livadheve dhe kullotave.
- Të përshkruajë mënyrat e shfrytëzimit të pyjeve, fondin pyjor, si dhe regjimin juridik të ujërave.
- Të përshkruajë kuptimin, rëndësinë dhe praktikën e marketingut dhe planifikimin e tij.
- Të rendisë burimet e sigurimit të kapitalit në fermë dhe faktorët që ndikojnë në marrjen dhe dhënien e kredisë në bujqësi.
- Të përshkruajë rëndësinë dhe faktorët që ndikojnë në sigurimin dhe drejtimin e krahut të punës në fermat bujqësore.
- Të analizojë investimet kapitale në bujqësi.
- Të paraqesë format e ndryshme të administrimit të tokës: blerja e tokës, qeraja etj.
- Të përshkruajë fragmentizimin dhe treguesit që masin nivelin e fragmentizimit në fermë.
- Të përshkruajë burimet e sigurimit të makinave, pajisjeve dhe sistemeve bujqësore: blerja dhe marrja me qera, si dhe mënyrën e llogaritjes së kostove të përdorimit dhe mirëmbajtjes së tyre.
- Të pasqyrojë lidhjet e madhësisë së fermës me kostot.

- Të shpjegojë doemosdoshmërinë e rritjes së fermës në varësi të kushteve dhe burimeve financiare.
- Të përshkruajë objektin e veprimtarisë së kontabilitetit, detyrat, qëllimet dhe parimet e tij.
- Të dallojë konceptet: “pasuri”, “detyrim” dhe “kapital” të ndërmarrjes bujqësore.
- Të krahasojë konceptin e bilancit me atë të inventarit.
- Të zbërthejë bilancin në llogari aktive dhe pasive.
- Të zbatojë metodën e rregjistrimit të dyfishtë në rregjistrimin e veprimeve ekonomike.
- Të kryejë rregjistrimet në llogaritë e të ardhurave dhe shpenzimeve.
- Të rregjistrojë në llogaritë përkatëse shitjet dhe blerjet e kryera.
- Të përshkruajë nocionin e vlerës së shtuar dhe përbërjen e saj.
- Të rregjistrojë në kontabilitet shlyrjen e detyrimit ndaj shtetit për t.v.sh.
- Të kryejë rregjistrimet kontabël të shpenzimeve të lindura gjatë shitjes dhe blerjes si dhe lëvizjen e ambalazheve.
- Të llogarisë uljen e vlerës së aktiveve të qëndrueshme me metoda të ndryshme.
- Të përshkruajë procedurën e mbylljes së llogarisë private.
- Të spërshkruajë rregjistrimet kontabël në fushën e personelit dhe qarkullimin e pagesave.
- Të përshkruajë procedurën e plotë që çon në hartimin e bilancit përfundimtar.
- Të përshkruajë doemosdoshmërinë e analizës dhe vlerësimit të mbylljes vjetore.
- Të tregojë ku konsiston analiza e bilancit.
- Të përshkruajë rregullat e etikës profesionale dhe të komunikimit në fermat bujqësore.

• **Përmbajtja e përgjithshme e lëndës “Drejtimi, ligjshmëria dhe ekonomia në bujqësi” kl.13 – 96 orë**

Tema 1	Aspekte kryesore të drejtimit të fermave bujqësore.	2 orë
Tema 2	Karrierat e punësimeve në fermat bujqësore.	2 orë
Tema 3	Parimet ekonomike të drejtimit të fermave bujqësore.	3 orë
Tema 4	Teknikat e buxhetimit dhe të planifikimit bujqësor.	3orë
Tema 5	Drejtimi i fermës dhe kushtet e rrishtit dhe pasigurisë.	3 orë
Tema 6	Përshkrimet e punës të personelit në fermat bujqësore.	3 orë
Tema 7	Ndarja e detyrave dhe organizimi i vogël i punës në fermat bujqësore	3 orë
Tema 8	Marrëdhëniet juridike të të punësuarve në fermat bujqësore	2 orë
Tema 9	Parimet, burimet, sistemet dhe subjektet e së drejtës	4 orë
Tema 10	Kuptimi i së drejtës agrare, raporti i saj me degët e tjera të së drejtës	3 orë
Tema 11	Prona dhe elementët e së drejtës së pronësisë	2 orë
Tema 12	Bashkëpronësia dhe shpronësimi	3 orë
Tema 13	Uzurfrukti dhe servituti	2 orë
Tema 14	Kontratat, veçoritë e kontratave në sektorin bujqësor	4 orë
Tema 15	Marketingu bujqësor	5 orë
Tema 16	Sigurimi i kapitalit dhe kredisë në bujqësi.	3 orë
Tema 17	Sigurimi dhe përdorimi i tokës.	3 orë
Tema 18	Qeraja e tokës bujqësore, livadheve dhe kullotave	3 orë
Tema 19	Shfrytëzimi i pyjeve, fondi pyjor si dhe regjimi juridik i ujërave	3 orë
Tema 20	Sigurimi dhe drejtimi i krahut të punës.	3 orë

Tema 21	Sigurimi dhe përdorimi i makinerive bujqësore.	3 orë
Tema 22	Madhësia e fermës dhe rritja e saj.	2 orë
Tema 23	Detyrat e kontabilitetit, inventarizimi dhe bilanci në bujqësi	4 orë
Tema 24	Pasqyrimi kronologjik i veprimeve ekonomike bujqësore	3 orë
Tema 25	Llogaritë e rezultatit dhe llogaritë e mallrave	5 orë
Tema 26	Tatimi mbi vlerën e shtuar	3 orë
Tema 27	Rregjistrimet për blerjet dhe shitjet	3 orë
Tema 28	Aktivet e qëndrueshme dhe rregjistrimet që lidhen me to	3 orë
Tema 29	Lista e llogarive, plani kontabël dhe llogaritë private	3 orë
Tema 30	Rregjistrimet kontabël në fushën e personelit dhe qarkullimi i pagesave.	3 orë
Tema 31	Mbyllja vjetore dhe analiza e bilancit	3 orë
Tema 32	Rregulla të etikës profesionale dhe të komunikimit në fermat bujqësore	2 orë

5. Lënda “Bazat e bujqësisë organike” (L-14-285-12). Kl. 13 – 64 orë

• Synimet e lëndës “Bazat e bujqësisë organike”, kl. 13.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e bujqësisë organike”, kl.13, nxënësit duhet:

- Të përkufizojnë konceptin “bujqësi organike”.
- Të përshkruajnë rëndësinë e bujqësisë organike në ditët e sotme.
- Të theksojnë përfitimet ekonomike, shëndetësore dhe ekologjike nga bujqësia organike.
- Të përshkruajnë burimet natyrore të bujqësisë organike si: toka, uji, plehrat, klima etj.
- Të përshkruajnë masat biologjike për ruajtjen e pjellorisë së tokës.
- Të përshkruajnë ndikimet e ujit dhe mbeturinave të tij në bujqësinë organike.
- Të përshkruajnë agroteknologjinë e prodhimit organik duke përfshirë farën si material gjenetik, masat agroteknike të procesit biologjik nga fara te produkti, si dhe mbrojtjen e integruar në bujqësi.
- Të bëjnë dallimin prodhimet *BIO* nga *OMGJ*.
- Të përshkruajnë mënyrat e përfutimit të *OMGJ*-ve nëpërmjet mutacioneve natyrore, trajtimeve kimike të farës, si dhe trajtimeve të farës me rrezatim.
- Të përshkruajnë se si bëhen kontrolli i barërëve të këqinj.
- Të përshkruajnë praktikën e mbarështrimit të kafshëve në ferma organike.
- Të përshkruajnë bazat e të ushqyerit organik, dhe ndikimet e tij në produktet blegtorale.
- Të përshkruajnë shëndetin natyral të kafshëve.
- Të përshkruajnë mënyrën e rritjes së gjallesave ujore (akuakulturën).
- Të theksojnë karakteristikat e bujqësisë tradicionale në vendin tonë.
- Të përshkruajnë rrugët e transformimit të bujqësisë tradicionale në organike.
- Të përshkruajnë procesin e projektimit të një ferme organike sipas zonave klimaterike.
- Të përshkruajnë rëndësinë ekonomike dhe mjedisore të kultivimit të bimëve pa tokë.
- Të theksojnë mënyrat e kultivimit të bimëve pa tokë.
- Të përshkruajnë mënyrën e kultivimit të bimëve në ujë, pa tokë – hidroponia.
- Të përshkruajnë mënyrën e kultivimit të bimëve në ajër, pa tokë dhe pa ujë – aeroponia.
- Të përshkruajnë rëndësinë e njohjes së legjislacionit të prodhimeve *BIO*.
- Të theksojnë legjislacionin e certifikimit dhe të tregëtimit të produkteve organike.
- Të përshkruajnë mënyrat e tregëtimit të produkteve organike.

- Të theksojnë mundësitë potenciale të zhvillimit të bujqësisë organike në Shqipëri, në format e agroturizmit, bujqësisë ekologjike dhe sportive.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e bujqësisë organike”, kl.13 - 64 orë**

Tema 1	Kuptimi, rëndësia dhe përparësitë e bujqësisë organike	4 orë
Tema 2	Burimet natyrore dhe administrimi i tyre	9 orë
Tema 3	Agroteknologjia e prodhimit organik	9 orë
Tema 4	Larmia biologjike	3 orë
Tema 5	Organizmat e modifikuara gjenetikisht (<i>OMGJ</i>)	2 orë
Tema 6	Mbarështrimi organik i kafshëve. Akuakultura organike	7 orë
Tema 7	Kalimi nga bujqësia tradicionale në organike	6 orë
Tema 8	Kultivimi i bimëve pa tokë.	4 orë
Tema 9	Legjislacioni dhe rregullat e certifikimit dhe tregëtimit të prodhimeve <i>BIO</i>	5 orë
Tema 10	Mundësitë potenciale të zhvillimit të bujqësisë organike në Shqipëri	3 orë
Tema 11	<u>Vizitë mësimore për njohjen konkrete të fermave organike në rajon</u>	6 orë
Tema 12	<u>Veprimtari praktike për rritjen e ndjeshmërisë dhe interesit të komunitetit rajonal për bujqësinë organike dhe prodhimet <i>BIO</i>.</u>	6 orë

5. Lënda “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm” (L-05-198-12). Kl.13 – 32 orë

- **Synimet e lëndës “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm”, kl. 13.**

Në përfundim të lëndës “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm”, kl.13, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë kuptimin për “mjedisin” dhe “mbrojtjen e mjedisit”.
- Të përshkruajnë kuptimin për “zhvillimin e qëndrueshëm”
- Të tregojnë se si ndikon veprimtaria e njeriut në mjedisin rrethues.
- Të përshkruajnë burimet kryesore të mjedisit jetësor.
- Të analizojnë marrëdhëniet midis zhvillimeve demografike dhe mjedisit jetësor.
- Të tregojë dhe japin shembuj të ndikimit të mbetjeve në mjedisin jetësor
- Të përshkruajnë mekanizmat e monitorimit të burimeve mjedisore.
- Të përshkruajnë kuadrin ligjor dhe institucional ndërkombëtar, kombëtar dhe vendor në lidhje me mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm
- Të përshkruajnë sistemet e menaxhimit të mjedisit.
- Të hulumtojnë dhe analizojnë problemet mjedisore në mjedisin vendor.
- Të planifikojnë dhe realizojnë veprimtari praktike për mbrojtjen e mjedisit vendor.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Mjedisi dhe zhvillimi i qëndrueshëm”, kl.13-32 orë**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme për mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm	2 orë
Tema 2	Burimet kryesore të mjedisit dhe degradimi mjedisor	3 orë
Tema 3	Ndikimi i veprimtarisë së njeriut në mjedis.	3 orë
Tema 4	Zhvillimet demografike dhe mjedisi	3 orë
Tema 5	Shoqëria e konsumit dhe mbetjet	4 orë
Tema 6	Monitorimi i burimeve mjedisore	4 orë

Tema 7	Kuadri ligjor dhe institucional për mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm.	2 orë
Tema 8	Sistemet e menaxhimit të mjedisit	3 orë
Tema 9	<u>Veprimtari praktike</u> për analizën e problemeve dhe planifikimin e nismave mjedisore në nivel lokal.	3 orë
Tema 10	<u>Veprimtari praktike</u> për mbrojtjen e mjedisit lokal	5 orë

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar

1. Moduli “Përdorimi i taktorit me rrota”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Teknologji bujqësore
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	PËRDORIMI I TRAKTORIT ME RROTA	M-36-1608-20
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi për përdorimin dhe mirëmbajtjen e traktorit me rrota, si dhe për të kryer riparime të thjeshta në të.	
Kohëzgjatja e modulit	72 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi kryen ecjenë fushë, me traktor me rrota. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të veshë uniformën e duhur të punës;– të analizojë dokumentacionin teknik të traktorit me rrota;– të kryejë kontrollin paraprak të gjendjes së traktorit me rrota;– të realizojë hipjen dhe zbritjen nga traktori me rrota sipas udhëzimeve;– të pozicionohet në ndenjësën e traktorit sipas rregullave të përcaktuara;– të rregullojë pozicionin e pasqyrave;– të kryejë ndezjen e traktorit;– të kontrollojë treguesit në kroskotin e traktorit përpara nisjes;– të furnizojë traktorin me lëndë djegëse, ujë apo vaj, në rast nevojë;– të realizojë ndricimin dhe dhënien e sinjaleve gjatë lëvizjes me traktor, siaps rastit;– të bëjë nisjen e traktorit nga vendi, për ecjen para në fushë;– të ecë përpara me traktor, me marshin e parë;– të ndërrojë marshet gjatë ecjes përpara, me shpejtësi të ndryshme;– të bëjë uljen graduale të shpejtësisë dhe frenimin e traktorit;	

-
- të bëjë sigurimin me frenin e dorës të traktorit;
 - të bëjë ecjen mbrapa të traktorit me rrota, në fushë;
 - të realizojë kthesa të ndryshme të traktorit nga e majta, në fushë;
 - të realizojë kthesa të ndryshme të traktorit nga e djathta, në fushë
 - të bëjë ndalimin, sigurimin me frenin e dorës dhe fikjen e traktorit;
 - të komunikojë me etikë profesionale;
 - të zbatojë rregullat e ecjes në fushë dhe të sigurimit teknik gjatë ecjes me traktor me rrota;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 2 Nxënësi manovron agregatin traktor me rrota-makina bujqësore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të analizojë dokumentacionin teknik të traktorit me rrota dhe të makinës bujqësore;
- të kryejë kontrollin paraprak të gjendjes së traktorit me rrota dhe të makinës bujqësore;
- të kryejë ndezjen e traktorit me rrota;
- të furnizojë traktorin me lëndë djegëse, ujë apo vaj, në rast nevojë;
- të manovrojë traktorin me rrota për ta afruar te makina bujqësore;
- të lidhë ganxhën e makinës bujqësore me hallkën lidhëse tripikëshe të mekanizmit varës-hidraulik të traktorit;
- të kryejë lidhjen dhe regjistrimin e stabilizatorëve;
- të realizojë komandimin e mekanizmit varës-hidraulik për vendosjen e makinës në regjime transporti;
- të kryejë transportin e agregatit traktor me rrota-makinë bujqësore në vendin ku do të kryhet punimi bujqësor;
- të realizojë komandimin e mekanizmit varës-hidraulik për vendosjen e makinës në pozicione të ndryshme pune;
- të kryejë transportin e agregatit traktor me rrota - makinë bujqësore në vendin ku do të kryhet parkimi;
- të manovrojë agregatin traktor me rrota - makinë bujqësore për të bërë parkimin e makinës bujqësore
- të realizojë uljen dhe shkëputjen e makinës bujqësore nga mekanizmi varës-hidraulik i traktorit;
- të parkojë traktorin me rrota;
- të komunikojë me etikë profesionale;
- të zbatojë rregullat e manovrimit të agregatit traktor me rrota - makinë bujqësore dhe të sigurimit teknik gjatë manovrimit;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes dhe të riparimeve të thjeshta në traktorin me rrota.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të analizojë dokumentacionin teknik të traktorit me rrota;
- të kryejë kontrollin paraprak të gjendjes së traktorit me rrota;
- të kryejë pastrimin e jashtëm të traktorit me rrota;
- të kryejë ndezjen e traktorit me rrota;
- të kontrollojë shtrëngimet e bulonave (dadiçekëve) të rrotave;
- të bëjë përcaktore parregullsitë e mundshme me anë të dëgjimit të zhurmës gjatë punës së motorit në minimo;
- të kontrollojë dhe rregullojë presionin e ajrit në gomat e traktorit;
- të kontrollojë motorin për rrjedhje të ujit ose të vajit lubrifikues;
- të kontrollojë transmisionin për rrjedhje të vajit lubrifikues;
- të kontrollojë sistemin hidraulik për rrjedhje të vajit hidraulik;
- të verifikojë nivelin lëndës djegëse, ujit, vajit lubrifikues dhe vajit hidraulik;
- të furnizojë traktorin me lëndë djegëse, ujë, vaj lubrifikues dhe vaj hidraulik, në rast nevojë.
- të verifikojë dhe plotësojë nivelin e alkoolit të frenave;
- të kryejë lubrifikimet dhe gratatimet e nevojshme;
- të kryejë shtrëngimet e pjesëve të liruara dhe regjistrimet e nevojshme;
- të kryejë gratatimin e pjesëve të lëvizëshme të traktorit;
- të shtojë antifrizën në depozitën e ujit të sistemit të ftohjes;
- të zëvendësojë filtrat e vajit të motorit;
- të zëvendësojë vajin e motorit;
- të zëvendësojë filtrin e ajrit;
- të zëvendësojë filtrat e lëndës djegëse;
- të zëvendësojë filtrat e sistemit hidraulik;
- të kontrollojë dhe regjistrojë shtrëngimin e rripave në transmisionet me rripa dhe pulexho;
- të kontrollojë shtrëngimet e fashetave të tubave prej gome;
- të zëvendësojë fshirësit e xhamave;
- të zëvendësojë llampat e ndriçuesve dhe sinjalizuesve të traktorit me rrota;
- të për zgjedhë nga katalogu dhe të porositë pjesët e traktorit që do të zëvendësohen;

- të kryejë zëvendësime (që kryhen me lehtësi) të pjesëve të dëmtuara të traktorit
- të krijojë kushtet e duhura për ruajtjen e traktorit me rrota në vendparkim.
- të plotësojë dokumentacionin teknik për shërbimet e kryera në traktorin me rrota;
- të komunikojë me etikë profesionale;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të traktorit me rrota;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës ose në sheshe të lira ku mund të realizohet ecje pa rrezik me traktor me rrota.
- Mësuesi apo instruktori duhet të përpiqet që rezultatet mësimore të këtij moduli të realizohen në kushtet konkrete të fermës, duke u dhënë mundësi nxënësve të grumbullojnë të gjitha të dhënat që duhet për të analizuar kushtet dhe mundësitë e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të traktorit me rrota.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e demonstrime konkrete të përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të traktorit me rrota.
- Nxënësit duhet të praktikohen në veprimtari konkrete pune për të përdorur dhe mirëmbajtur traktorin me rrota, si dhe për të kryer riparime të lehta në të, fillimisht nën mbikqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës të përdorimit, mirëmbajtjes dhe të riparimeve të lehta në traktorin me rrota.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e rezultateve mësimore të planifikuara në këtë modul.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Ferma e shkollës, sheshe dhe rrugë për ecje pa rrezik traktorin me rrota.
 - Traktor me rrota.
 - Vegla dhe pajisje të mirëmbajtjes së traktorit me rrota.
 - Vegla dhe pajisje të riparimeve të thjeshta të traktorit me rrota.
 - Materiale kancelarie.
 - Informacione të shkruara ose elektronike të siguruar nga burime të ndryshme mbi procedurat e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të traktorit me rrota.
 - Dokumentacion teknik.
 - Kompjuter dhe lidhje Interneti.
 - Udhëzuesa, skema, katalogë, rregullore etj.
-

2. Moduli “Përdorimi i makinave për punimin e tokës”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Teknologji bujqësore
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	PËRDORIMI I MAKINAVE PËR PUNIMIN E TOKËS	M-36-1609-20
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që aftëson nxënësit për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat për punimin e tokës, si dhe për të kryer riparime të lehta në to.	
Kohëzgjatja e modulit	108 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin “Bujqësi” dhe modulën “Përdorimi i traktorit me rrota”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi përdor plugjet për punimin e tokës. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">- të veshë uniformën e duhur të punës;- të vlerësojë gjendjen e tokës për plugim;- të lexojë kartën teknologjike të kulturës bujqësore;- të përzgjedhë mjetin motorik për plugimine tokës në funksion të procesit të punës;- të përzgjedhë plugun për punimin e tokës;- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit motorik dhe të plugut;- të lidhë plugun me mjetin motorik;- të vendosë plugun në regjim për transport;- të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhet plugimi i tokës;- të përcaktojë mënyrën optimale, skemën e punimit të tokës dhe regjimet përkatëse të plugimit;- të kryejë regjistrimet e plugut për regjime të ndryshme të plugimit;- të realizojë procesin e plugimit të tokës, sipas mënyrave, skemës dhe regjimeve përkatëse;- të ndryshojë pozicionin e plugut, sipas regjimeve të plugimit;- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me agregatin.- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së punimit të tokës me plug;- të transportojë agregatin në parkim;- të shkëpusë plugun nga mjeti motorik dhe ta parkojë në	

-
- vendin e duhur;
 - të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe plugun;
 - të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditëshme të mjetit motorik dhe të plugjeve.
 - të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsisë të mundshme;
 - të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punimin e kryer;
 - të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punimin e kryer;
 - të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
 - të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të plugjeve për punimin e tokës.
- Instrumentet e vlerësimit:***
- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 2 Nxënësi përdor disqet për punimin e tokës.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë gjendjen e tokës për diskim;
- të lexojë kartën teknologjike të kulturës bujqësore;
- të përzgjedhë mjetin motorik për diskim të tokës në funksion të procesit të punës;
- të përzgjedhë diskun për punimin e tokës;
- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit motorik dhe të diskut;
- të lidhë diskun me mjetin motorik;
- të vendosë diskun në regjim për transport;
- të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhet diskimi të tokës;
- të përcaktojë mënyrën optimale, skemën e diskimit të tokës dhe regjimet përkatëse të diskimit;
- të kryejë regjistrimet e diskut për regjime të ndryshme të diskimit;
- të realizojë proceset e diskimit të tokës, sipas mënyrave, skemës dhe regjimeve përkatëse të diskimit;
- të ndryshojë pozicionin e diskut, sipas regjimeve të diskimit;
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me agregatin.
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së diskimit të tokës me disk;
- të transportojë agregatin në parkim;
- të shkëpusë diskun nga mjeti motorik dhe ta parkojë në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe diskun;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditëshme të mjetit motorik dhe të disqeve;

- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të disqeve për punimin e tokës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 3 Nxënësi përdor frezat për punimin e tokës.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë gjendjen e tokës për frezim;
- të lexojë kartën teknologjike të kulturës bujqësore;
- të përzgjedhë mjetin motorik për frezimin e tokës në funksion të procesit të punës;
- të përzgjedhë frezën për punimin e tokës;
- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit motorik dhe të frezës;
- të lidhë frezën me mjetin motorik;
- të vendosë frezën në regjim për transport;
- të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhet frezimi i tokës;
- të përcaktojë mënyrën optimale, skemën e punimit të tokës dhe regjimet përkatëse të frezimit;
- të kryejë regjistrimet e frezës për regjime të ndryshme të frezimit;
- të realizojë proceset e punimit të tokës, sipas mënyrave, skemës dhe regjimeve përkatëse të punimit;
- të ndryshojë pozicionin e frezës, sipas regjimeve të frezimit;
- të realizojë kthesat gjatë manovrimit me agregatin.
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së punimit të tokës me frezë;
- të transportojë agregatin në parkim;
- të shkëpusë frezën nga mjeti motorik dhe ta parkojë në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe frezën;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të frezave;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për

- punimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të disqeve për punimin e tokës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 4 Nxënësi përdor makina për punime plotësuese të tokës.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë gjendjen e tokës për punime plotësuese;
- të lexojë kartën teknologjike të kulturës bujqësore;
- të përzgjedhë mjetin motorik për punime plotësuese të tokës;
- të përzgjedhë makinën bujqësore për punimin plotësues të tokës (lesa, kultivatori, brana, rul etj);
- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit motorik dhe të makinës bujqësore;
- të lidhë makinën bujqësore me mjetin motorik;
- të vendosë makinën bujqësore në regjim për transport;
- të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhet punimi plotësues i tokës;
- të përcaktojë mënyrën optimale, skemën e punimit të tokës dhe regjimet përkatëse të punimit plotësues;
- të kryejë regjistrimet e makinës për regjime të ndryshme të punimit plotësues;
- të realizojë proceset e punimit plotësues të tokës, sipas mënyrave, skemës dhe regjimeve përkatëse të punimit;
- të ndryshojë pozicionin e makinës bujqësore, sipas regjimeve të punimit plotësues;
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me agregatin.
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së punimit plotësues të tokës me makinën bujqësore;
- të transportojë agregatin në parkim;
- të shkëpusë makinën nga mjete motorik dhe ta parkojë në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën bujqësore;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinave bujqësore;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave të tjera bujqësore

për punimin e tokës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 5 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes dhe të riparimeve të thjeshta në makinat bujqësore për punimin e tokës.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë dokumentacionin teknik të makinës bujqësore;
- të kryejë kontrollin paraprak të gjendjes së makinës bujqësore;
- të kryejë pastrimin e jashtëm të makinës bujqësore;
- të kontrollojë shtrëngimet e pjesëve dhe regjistrimet e duhura të mekanizmave;
- të kryejë shtrëngimet e pjesëve të liruara dhe regjistrimet e mekanizmave, në rast nevojë;
- të kryejë lubrifikimet dhe gratimet e nevojshme të pjesët e lëvizëshme të makinës;
- të përzgjedhë nga katalogu dhe të porositë pjesët e makinës bujqësore që duhet të zëvendësohen;
- të kryejë zëvendësime (që kryhen me lehtësi) të pjesëve të dëmtuara të makinës bujqësore
- të krijojë kushtet e duhura për ruajtjen e makinës bujqësore në vendparkim.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të makinës bujqësore të punimit të tokës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës ose ferma bujqësore të rajonit.
- Mësuesi apo instruktori duhet të përpiqet që rezultatet mësimore të këtij moduli të realizohen në kushtet konkrete të fermës, duke u dhënë mundësi nxënësve të grumbullojnë të gjitha të dhënat që duhet për të analizuar kushtet dhe mundësitë e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të punimit të tokës.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e demonstrime konkrete të përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të punimit të tokës.
- Nxënësit duhet të praktikohen në veprimtari konkrete pune për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat e punimit të tokës, si dhe për të kryer riparime të lehta në to, fillimisht nën mbikqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës të përdorimit, mirëmbajtjes dhe të riparimeve të lehta në makinat e punimit të tokës.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e

rezultateve mësimore të planifikuara në këtë modul.

- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Ferma e shkollës ose ferma bujqësore të rajonit.
 - Mjete motorike.
 - Makina bujqësore: plugje, disqe dhe freza.
 - Makina të tjera bujqësore si: lesa, kultivatorë brana etj.
 - Materiale kancelarie.
 - Informacione të shkruara ose elektronike të siguruar nga burime të ndryshme mbi procedurat e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të punimit të tokës.
 - Dokumentacion teknik dhe financiar.
 - Kompjuter dhe lidhje internet.
 - Udhëzuesa, katalogë, rregullore etj.
-

3.Moduli: “Përdorimi i makinave mbjellëse”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Teknologji bujqësore
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli	PËRDORIMI I MAKINAVE MBJELLËSE	M-36-1610-20
Qëllimi i modulit	Një modul që i aftëson nxënësit për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat mbjellëse, si dhe për të kryer riparime të lehta në to.	
Kohëzgjatja e modulit	108 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi” dhe modulën “Përdorimi i traktorit me rrota”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi përdor makinat mbjellëse me rreshta. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">- të veshë uniformën e duhur të punës;- të vlerësojë kushtet e tokës për mbjellje;- të përzgjedhë mjetin motorik në përshtatje me makinën mbjellëse me rreshta;- të bëjë kontrollin vizual të makinës mbjellëse me rreshta;- të lidh traktorin me makinën mbjellëse me rreshta;- të regjistrojë makinën mbjellëse për të siguruar normën e farës;- të regjistrojë makinën mbjellëse për të siguruar thellësinë e mbjelljes;- të regjistrojë makinën mbjellëse për të siguruar shpërndarjen e njëtrajtshme të farës;- të bëjë provën stacionere;- të transportojë agregatin në parcelën ku do të kryhet mbjellja e farës;- të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së agregatit;- të bëjë provën fushore për të kontrolluar dhe rregulluar parametrat e mbjelljes;- të realizojë procesin e mbjelljes, sipas mënyrës, skemës dhe regjimeve përkatëse;- të kontrollojë cilësinë e mbjelljes dhe të bëjë korrigjimet e nevojshme;- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me agregatin.- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së mbjelljes;- të transportojë agregatin në parkim;- të shkëpusë makinën mbjellëse nga mjeti motorik dhe t'i parkojë ato në vendin e duhur;	

- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën mbjellëse;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinës mbjellëse.
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punën e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të mjetit motorik dhe makinës mbjellëse me rreshta;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 2 Nxënësi përdor makinat mbjellëse me saktësi.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë kushtet e tokës për mbjellje;
- të përzgjedhë mjetin motorik në përshtatje me makinën mbjellëse me saktësi;
- të bëj kontrollin vizual të makinës mbjellëse me saktësi;
- të lidh traktorin me makinën mbjellëse me saktësi;
- të regjistrojë makinën mbjellëse me saktësi për të siguruar normën e farës;
- të regjistrojë makinën mbjellëse me saktësi për të siguruar thellësinë e mbjelljes;
- të regjistrojë makinën mbjellëse me saktësi për të siguruar shpërndarjen e njëtrajtshme të farës;
- të bëj provën stacionere;
- të transportojë agregatin në parcelën ku do të kryhet mbjellja e farës;
- të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së agregatit;
- të bëj provën fushore për të kontrolluar thellësinë e mbjelljes;
- të realizojë procesin e mbjelljes, sipas parametrave të mbjelljes;
- të kontrollojë dhe korrigjojë cilësinë e mbjelljes;
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me agregatin.
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së mbjelljes;
- të transportojë agregatin në parkim;
- të shkëpusë makinën mbjellëse me saktësi nga mjeti motorik dhe t'i parkojë ato në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën mbjellëse;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinës mbjellëse me saktësi.

- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet e kryera;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punën e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të mjetit motorik dhe makinës mbjellëse me saktësi;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 3 Nxënësi përdor makinat mbjellëse të patates.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë kushtet e tokës për mbjelljen e patates;
- të përzgjedhë mjetin motorik në përshtatje me makinën mbjellëse të patates;
- të bëjë kontrollin vizual të makinës mbjellëse të patates
- të lidhë traktorin me makinën mbjellëse të patates;
- të regjistrojë për punë makinën mbjellëse për të siguruar normën e farës;
- të bëjë provën stacionere;
- të transportojë agregatin në parcelën ku do të kryhet mbjellja e farës së patates;
- të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së agregatit;
- të bëjë provën fushore për të kontrolluar parametrat e mbjelljes;
- të realizojë procesin e mbjelljes, sipas mënyrës, skemës dhe regjimeve përkatëse të mbjelljes;
- të kontrollojë dhe korrigjojë cilësinë e mbjelljes së patates;
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me agregatin.
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së mbjelljes së patates;
- të transportojë agregatin në parkim;
- të shkëpusë makinën mbjellëse nga mjeti motorik dhe t'i parkojë ato në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën mbjellëse;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinës mbjellëse;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punimet e kryera;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punën e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.

- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të mjetit motorik dhe makinës mbjellëse të patates;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 4 Nxënësi përdor makinat mbjellëse të fidanëve.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë kushtet e tokës për mbjellje të fidanëve;
- të përzgjedhë mjetin motorik në përshatje me makinën mbjellëse të fidanëve;
- të bëjë kontrollin vizual të makinës mbjellëse të fidanëve
- të lidh traktorin me makinën mbjellëse të fidanëve;
- të regjistrojë makinën mbjellëse të fidanëve për të siguruar normën e fidanëve;
- të regjistrojë makinën mbjellëse për të siguruar thellësinë e mbjelljes së fidanëve të përcaktuar;
- të bëjë provën stacionere;
- të transportojë agregatin në parcelën ku do të kryhet mbjellja e fidanëve;
- të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së agregatit;
- të bëjë provën fushore për të kontrolluar parametrat e mbjelljes së fidanëve;
- të realizojë procesin e mbjelljes, sipas parametrave të mbjelljes;
- të kontrollojë dhe korrigjojë cilësinë e mbjelljessë fidanëve;
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me agregatin.
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së mbjelljes;
- të transportojë agregatin në parkim;
- të shkëpusë makinën mbjellëse të fidanëve nga mjeti motorik dhe t'i parkojë ato në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën mbjellëse të fidanëve;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinës mbjellëse të fidanëve.
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punën e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të mjetit motorik dhe makinës mbjellëse të fidanëve;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 5 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes dhe të riparimeve të thjeshta në makinat mbjellëse.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë dokumentacionin teknik të makinës mbjellëse;
- të kryejë kontrollin paraprak të gjendjes së makinës mbjellëse;
- të kryejë pastrimin e jashtëm të makinës mbjellëse;
- të kontrollojë shtrëngimet e pjesëve dhe regjistrimet e duhura të mekanizmave;
- të kryejë shtrëngimet e pjesëve të liruara dhe regjistrimet e mekanizmave, në rast nevojë;
- të kryejë lubrifikimet dhe grasatimet e nevojshme të pjesët e lëvizëshme të makinës mbjellëse;
- të përzgjedhë nga katalogu dhe të porositë pjesët e makinës mbjellëse që duhet të zëvendësohen;
- të kryejë zëvendësime (që kryhen me lehtësi) të pjesëve të dëmtuara të makinës mbjellëse
- të krijojë kushtet e duhura për ruajtjen e makinës mbjellëse në vendparkim.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të makinës mbjellëse;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës ose ferma bujqësore të rajonit.
- Mësuesi apo instruktori duhet të përpiqet që rezultatet mësimore të këtij moduli të realizohen në kushtet konkrete të fermës, duke u dhënë mundësi nxënësve të grumbullojnë të gjitha të dhënat që duhet për të analizuar kushtet dhe mundësitë e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave mbjellëse.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e demonstrime konkretë të përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave mbjellëse.
- Nxënësit duhet të praktikohen në veprimtari konkrete pune për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat mbjellëse, si dhe për të kryer riparime të lehta në to, fillimisht nën mbikqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës të përdorimit, mirëmbajtjes dhe të riparimeve të lehta në makinat mbjellëse.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e rezultateve mësimore të planifikuara në këtë modul.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Ferma e shkollës ose ferma bujqësore të rajonit.
 - Mjete motorike bujqësore.
 - Makina mbjellëse me rreshta.
 - Makina mbjellëse me saktësi.
 - Makina mbjellëse të patates.
 - Makina mbjellëse e fidanëve.
 - Vegla dhe pajisje të thjeshta për mirëmbajtje dhe riparim të makinave mbjellëse.
 - Materiale kancelarie.
 - Informacione të shkruara ose elektronike të siguruar nga burime të ndryshme mbi procedurat e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave mbjellëse.
 - Dokumentacion teknik dhe financiar.
 - Kompjuter dhe lidhje internet.
 - Udhëzuesa, katalogë, rregullore etj.
-

4. Moduli “Përdorimi i makinave për shërbimin e bimëve”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Teknologji bujqësore
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli	PËRDORIMI I MAKINAVE PËR SHËRBIMIN E BIMËVE	M-36-1611-20
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat për shërbimin e bimëve, si dhe riparimet e lehta në to.	
Kohëzgjatja e modulit	170 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi” dhe modulën “Përdorimi i traktorit me rrota”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi përdor aparatet spërkatëse të shpinës për trajtimin e bimëve. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të veshë uniformën e duhur të punës;– të lexojë dhe zbatojë udhëzimet për spërkatjen;– të përzgjedhë pompën e shpinës me të cilën do të kryejë trajtimet;– të transportojë pompën e shpinës në vendin ku do të kryhet trajtimi;– të përgatisë solucionin e trajtimit;– të realizojë proceset e spërkatjes, sipas parametrave të duhur;– të tregojë kujdes të vazhdueshëm gjatë përdorimit të pompës së shpinës;– të bëjë riparime të thjeshta të pompës spërkatëse;– të transportojë pompën spërkatëse të shpinës në magazinë;– të pastrojë me ujë pompën sipas udhëzimeve;– të derdhë ujin në vendin e caktuar;– të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për trajtimin e kryer;– të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punimin e kryer;– të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të aparateve spërkatëse të shpinës për trajtimin e bimëve.	

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi përdor makinat spërkatëse për trajtimin e bimëve.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të lexojë dhe zbatojë udhëzimet për spërkatjen;
- të përzgjedhë mjetin motorik në funksion të procesit të spërkatjes;
- të përzgjedhë makinën për spërkatjen e bimëve;
- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit motorik dhe të makinëspërkatëse;
- të përgatisë tretësirën për spërkatje;
- të bëjë regjistrimin e makinës spërkatëse për të siguruar dozën e spërkatjes;
- të regjistrojë makinën spërkatëse për të siguruar shpërndarje uniforme të spërkatjes;
- të bëjë provën stacionare për sigurimin e parametrave të spërkatjes;
- të lidhë makinën spërkatëse me mjetin motorik;
- të vendosë makinën spërkatëse në regjim për transport;
- të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhet trajtimin e bimëve;
- të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së agregatit,;
- të kryejë regjistrimet e makinës për spërkatje;
- të realizojë proceset e spërkatjes, sipas parametrave të spërkatjes;
- të ndryshojë pozicionin e agregatit, sipas regjimit të spërkatjes;
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me agregatin.
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së pulverizimit sipas kartës teknologjike;
- të transportojë agregatin në parkim;
- të shkëpusë makinën spërkatëse nga mjeti motorik dhe t'i parkojë ato në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën spërkatëse;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinës spërkatëse;
- të pastrojë me ujë makinën sipas udhëzimeve;
- të derdhë ujin në vendin e caktuar;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsisive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për trajtimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së

mjedisit gjatë përdorimit të makinave spërkatëse për trajtimin e bimëve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 3 Nxënësi përdor makinat pluhuroese për trajtimin e bimëve.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të lexojë dhe zbatojë udhëzimet për trajtimin me pluhurosje;
- të përzgjedhë mjetin motorik në funksion të procesit të trajtimit;
- të përzgjedhë makinën për pluhurosjen e bimëve;
- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit motorik dhe të makinëspluhurosëse;
- të mbush depozitën e makinës pluhurosëse me preparatin kimik;
- të bëjë regjistrimin e makinës pluhurosëse për të siguruar dozën e kërkuar;
- të regjistrojë makinën pluhurosëse për të siguruar shpërndarje uniforme të preparatit kimik;
- të bëjë provën stacionare;
- të lidhë makinën pluhurosëse me mjetin motorik;
- të vendosë makinën pluhurosëse në regjim për transport;
- të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhet trajtimin e bimëve;
- të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së agregatit,;
- të realizojë proceset e pluhurosjes, sipas parametrave të kërkuara;
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me agregatin.
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së pluhurizimit sipas kartës teknologjike;
- të transportojë agregatin në parkim;
- të shkëpusë makinën pluhurosëse nga mjeti motorik dhe t'i parkojë ato në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën pluhurosëse;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinës spërkatëse;
- të pastrojë me ujë makinën sipas udhëzimeve;
- të derdhë ujin në vendin e caktuar;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për trajtimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.

- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave spërkatëse për trajtimin e bimëve

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi përdor makinëat për shpërndarjen e plehut organik të ngurtë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të lexojë dhe zbatojë udhëzimet për shpërndarjen e plehut organik të ngurtë;
- të përzgjedhë mjetin motorik në funksion të procesit të shpërndarjes së plehut organik të ngurtë;
- të përzgjedhë makinën për shpërndarjen e plehut organik të ngurtë;
- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit motorik dhe makinës për shpërndarjen e plehut organik të ngurtë;
- të bëjë përlogaritjet e normës së shpërndarjes së plehut organik të ngurtë;
- të lidhë makinën e shpërndarjes së plehut organik të ngurtë me mjetin motorik;
- të mbushë makinën e shpërndarjes së plehut organik të ngurtë;
- të përgatisë agregatin bujqësor për regjim transporti;
- të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhet shpërndarja e plehut organik të ngurtë;
- të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së agregatit gjatë shpërndarjes së plehut organik të ngurtë;
- të kryejë regjistrimet e makinës shpërndarëse të plehut organik të ngurtë për regjimin e punës;
- të realizojë proceset e shpërndarjes së plehut organik, sipas parametrave teknik;
- të ndryshojë pozicionin e agregatit bujqësor, sipas regjimit të shpërndarjes së plehut organik të ngurtë;
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me agregatin.
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së shpërndarjes së plehut organik të ngurtë sipas parametrave;
- të transportojë agregatin në parkim;
- të shkëpusë makinën e shpërndarjes së plehut organik të ngurtë nga mjeti motorik dhe t'i parkojë ato në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën e shpërndarjes së plehut organik të ngurtë;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinës së shpërndarjes së plehut organik të ngurtë;

- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
- të pastrojë me ujë makinën e shpërndarjes së plehut organik të ngurtë;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për shërbimin pleherimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për shërbimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave të shpërndarjes së plehut organik të ngurtë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësi përdor makinat për shpërndarjen e plehut kimik të ngurtë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të lexojë dhe zbatojë udhëzimet për shpërndarjen e plehut kimik të ngurtë;
- të përzgjedhë mjetin motorik në funksion të procesit të shpërndarjes së plehut kimik të ngurtë;
- të përzgjedhë makinën për shpërndarjen e plehut kimik të ngurtë;
- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit motorik dhe të makinës për shpërndarjen e plehut kimik të ngurtë;
- të bëjë përlllogaritjet e normës së shpërndarjes së plehut kimik të ngurtë;
- të lidhë makinën shpërndarjes së plehut kimik të ngurtë me mjetin motorik;
- të mbushë makinën e shpërndarjes së plehut kimik
- të përgatisë agregatin për rregjim transporti;
- të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhetshpërndarja e plehut kimik të ngurtë;
- të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së agregatit gjatë shpërndarjes së plehut kimik të ngurtë;
- të kryejë regjistrimet e makinës shpërndarëse të plehut kimik të ngurtë për regjimin e punës;
- të realizojë proceset shpërndarjes së plehut kimik, sipas parametrave teknik;
- të ndryshojë pozicionin e agregatit bujqësor, sipas regjimit të shpërndarjes së plehut kimik të ngurtë;
- të realizojë kthesat gjatë manovrimit me agregatin.
- të bëjë kontrollin dhe korrigjimin e vazhdueshëm të cilësisë së shpërndarjës së plehut kimik të ngurtë;
- të transportojë agregatin në parkim;

- të shkëpusë makinën e shpërndarjes së plehut kimik të ngurtënga mjeti motorik dhe t'i parkojë ato në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën e shpërndarjes së plehut kimik të ngurtë;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinës së shpërndarjes së plehut kimik të ngurtë;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
- të pastrojë me ujë makinën e shpërndarjes së plehut kimik të ngurtë;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për shërbimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për shërbimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave të shpërndarjes sëplehut kimik të ngurtë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 6 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes dhe të riparimeve të thjeshta në makinat për shërbimin e bimëve.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë dokumentacionin teknik të makinës për shërbimin e bimëve;
- të kryejë kontrollin paraprak të gjendjes së makinës për shërbimin e bimëve;
- të kryejë pastrimin e jashtëm të makinës për shërbimin e bimëve;
- të kontrollojë shtrëngimet e pjesëve dhe regjistrimet e duhura të mekanizmave;
- të kryejë shtrëngimet e pjesëve të liruara dhe regjistrimet e mekanizmave, në rast nevojë;
- të kryejë lubrifikimet dhe grasatimet e nevojshme të pjesët e lëvizëshme të makinës për shërbimin e bimëve;
- të përzgjedhë nga katalogu dhe të porositë pjesët e makinës për shërbimin e bimëve që duhet të zëvendësohen;
- të kryejë zëvendësime (që kryhen me lehtësi) të pjesëve të dëmtuara të makinës për shërbimin e bimëve
- të krijojë kushtet e duhura për ruajtjen e makinës për shërbimin e bimëve në vendparkim.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të makinës për shërbimin e bimëve;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës ose në ferma bujqësore të rajonit.
- Mësuesi apo instruktori duhet të përpiqet që rezultatet mësimore të këtij moduli të realizohen në kushtet konkrete të fermës, duke u dhënë mundësi nxënësve të grumbullojnë të gjitha të dhënat që duhet për të analizuar kushtet dhe mundësitë e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të shërbimit të bimëve.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e demonstrime konkrete të përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të shërbimit të bimëve.
- Nxënësit duhet të praktikohen në veprimtari konkrete pune për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat e shërbimit të bimëve, si dhe për të kryer riparime të lehta në to, fillimisht nën mbikqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës të përdorimit, mirëmbajtjes dhe të riparimeve të lehta në makinat e shërbimit të bimëve.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e rezultateve mësimore të planifikuara në këtë modul.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Ferma e shkollës ose ferma bujqësore të rajonit.
 - Mjete motorike.
 - Aparate spërkatëse të shpinës
 - Makina për spërkatjen dhe pluhurosjen e bimëve
 - Makina për shpërndarjen e plehrave organike të ngurta.
 - Makina për shpërndarjen e plehrave kimike të ngurta.
 - Materiale kancelarie.
 - Informacione të shkruara ose elektronike të siguruar nga burime të ndryshme mbi procedurat e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të shërbimit të bimëve.
 - Dokumentacion teknik dhe financiar.
 - Kompjuter dhe lidhje internet.
 - Udhëzues, katalogë, rregullore etj.
-

5. Moduli: “Përdorimi i makinave për mbledhjen e prodhimit”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Teknologji bujqësore
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 13

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli	PËRDORIMI I MAKINAVE PËR MBLEDHJEN E PRODHIMIT	M-36-1612-20
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi praktike për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat për mbledhjen e prodhimit, si dhe për të kryer riparime të lehta në to.	
Kohëzgjatja e modulit	48 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar klasën 12 në profilin mësimor “Teknologji bujqësore”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi përdor makinat për kositjen e foragjereve/barit Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">- të veshë uniformën e duhur të punës;- të vlerësojë gjendjen e foragjereve/barit për tu kositur;- të lexojë kartën teknologjike të kulturës bujqësore që do të kositet;- të përzgjedhë mjetin motorik për kositjen e foragjereve/barit në funksion të procesit të punës;- të përzgjedhë makinën bujqësore për kositjen e foragjereve/barit;- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit motorik dhe të makinës kositëse;- të lidhë makinën bujqësore me mjetin motorik;- të vendosë makinën bujqësore në regjim për transport;- të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhet kositja e foragjereve/barit;- të përcaktojë mënyrën optimale, skemën e kositjes së foragjereve/barit dhe regjimet përkatëse të kositjes;- të kryejë regjistrimet e makinës për regjime të ndryshme të kositjes;- të realizojë proceset e kositjes së foragjereve/barit, sipas mënyrave, skemës dhe regjimeve përkatëse të kositjes;- të ndryshojë pozicionin e makinës bujqësore, sipas regjimeve të kositjes;- të realizojë kthesat gjatë manovrimit me agregatin.- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së kositjes së foragjereve/barit me makinën bujqësore;	

-
- të transportojë agregatin në parkim;
 - të shkëpusë makinën nga mjete motorik dhe ta parkojë në vendin e duhur;
 - të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën bujqësore;
 - të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinave bujqësore;
 - të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsisve të mundshme;
 - të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për procesin e kryer;
 - të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për procesin e kryer;
 - të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
 - të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave të tjera bujqësore për kositjen e foragjereve/barit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi përdor makinat për tharjen dhe mbledhjen e foragjereve/barit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë gjendjen e foragjereve/barit për tu mbledhur;
- të lexojë kartën teknologjike të kulturës bujqësore që do të thajë dhe mbledhë;
- të përzgjedhë mjetin motorik për tharjen dhe mbledhjen e foragjereve/barit në funksion të procesit të punës;
- të përzgjedhë makinën bujqësore për për tharjen dhe mbledhjen e foragjereve/barit;
- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit motorik dhe të makinës për tharjen dhe mbledhjen e foragjereve/barit;
- të lidhë makinën bujqësore me mjetin motorik;
- të vendosë makinën bujqësore në regjim për transport;
- të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhet tharja dhe mbledhja e foragjereve/barit;
- të transportojë e makinën për tharjen dhe mbledhjen e foragjereve/barit në vendin ku do të kryhet procesi i punës;
- të përcaktojë mënyrën optimale, skemën e tharjes dhe mbledhjes së foragjereve/barit dhe regjimet përkatëse të procesit;
- të kryejë regjistrimet e makinës për regjime të ndryshme të procesit;
- të realizojë proceset e tharjes dhe mbledhjes së foragjereve/barit, sipas mënyrave, skemës dhe regjimeve përkatëse të procesit;
- të ndryshojë pozicionin e makinës bujqësore, sipas

- regjimeve të tharjes dhe mbledhjes së foragjereve/barit;
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me agregatin.
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me makinën për tharjen dhe mbledhjen e foragjereve/barit;
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së tharjes dhe mbledhjes së foragjereve/barit me makinën bujqësore;
- të transportojë agregatin në parkim;
- të transportojë e makinën për tharjen dhe mbledhjen e foragjereve/barit në parkim;
- të shkëpusë makinën nga mjete motorik dhe ta parkojë në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën për tharjen dhe mbledhjen e foragjereve/barit;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinave bujqësore;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për procesin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për procesin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave për tharjen dhe mbledhjen e foragjereve/barit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi përdormakinat për ngjeshjen dhe lidhjen e sanës dhe kashtës.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë gjëndjen e sanës dhe kashtës për tu ngjeshur dhe lidhur;
- të lexojë kartën teknologjike të kulturës bujqësore që do të ngjishet dhe lidhet;
- të përzgjedhë mjetin motorik për ngjeshjen dhe lidhjen e sanës dhe kashtës në funksion të procesit të punës;
- të përzgjedhë makinën bujqësore për ngjeshjen dhe lidhjen e sanës dhe kashtës;
- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit motorik dhe të makinës për ngjeshjen dhe lidhjen e sanës dhe kashtës;
- të lidhë makinën bujqësore me mjetin motorik;
- të vendosë makinën bujqësore në regjim për transport;
- të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhet ngjeshja dhe lidhja e sanës dhe kashtës;
- të përcaktojë mënyrën optimale, skemën e ngjeshjes dhe lidhjes së sanës dhe kashtës dhe regjimet përkatëse të procesit;

- të kryejë regjistrimet e makinës për regjime të ndryshme të ngjeshjes dhe lidhjes së sanës dhe kashtës;
- të realizojë proceset e ngjeshjes dhe lidhjes së sanës dhe kashtës, sipas mënyrave, skemës dhe regjimeve përkatëse të procesit;
- të ndryshojë pozicionin e makinës bujqësore, sipas regjimeve të procesit;
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me agregatin.
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së ngjeshjes dhe lidhjes së sanës dhe kashtësme makinën bujqësore;
- të transportojë agregatin në parkim;
- të shkëpusë makinën nga mjeti motorik dhe t'i parkojë ato në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën bujqësore;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinave bujqësore;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për procesin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për procesin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave bujqësore për ngjeshjen dhe lidhjen e sanës dhe kashtës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi përdor autokombajnën për vjeljen e misrit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë gjendjen e misrit për vjelje;
- të lexojë kartën teknologjike të kulturës misrit;
- të përzgjedhë autokombajnën në funksion të vjeljes së misrit;
- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të autokombajnës për vjeljen e misrit;
- të vendosë autokombajnën në regjim për transport;
- të transportojë autokombajnë vjeljes së misrit në vendin ku do të kryhet vjelja;
- të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së autokombajnë vjeljes së misrit dhe regjimet përkatëse të vjeljes;
- të kryejë regjistrimin e autokombajnë vjeljes së misrit për regjime të ndryshme të vjeljes;
- të realizojë procesin e vjeljes së misrit, sipas parametrave të vjeljes;

- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me autokombajnëne vjeljes së misrit;
- të bëjë kontrollin dhe korrigjimin e vazhdueshëm të cilësisë vjeljes së misrit me autokombajnë;
- të transportojë autokombajnëne vjeljes së misrit në parkim;
- të parkojë autokombajnën e vjeljes së misrit në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për autokombajnën e vjeljes së misrit;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme në autokombajnën e vjeljes së misrit;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të autokombajnës së vjeljes së misrit, në raste të parregullsisive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punën e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punën e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të autokombajnëne vjeljes së misrit;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësi përdor autokombajnën për vjeljen e grurit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë gjëndjen e grurit për vjelje;
- të lexojë kartën teknologjike të kulturës së grurit;
- të përzgjedhë autokombajnën në funksion të procesit të punës;
- të kontrollojë paraprakisht gjëndjen teknike të autokombajnës për vjeljen e grurit;
- të vendosë autokombajnën në regjim për transport;
- të transportojë autokombajnën në vendin ku do të kryhet vjelja e grurit;
- të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së autokombajnës dhe regjimet përkatëse të procesit të vjeljes;
- të kryejë regjistrimin e autokombajnës për regjime të ndryshme të vjeljes së grurit;
- të realizojë procesin e vjeljes së grurit, sipas parametrave të vjeljes;
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me autokombajnën;
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë vjeljes grurit;
- të transportojë autokombajnën në parkim;
- të parkojë autokombajnën në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për autokombajnën e

- vjeljes sëgrurit;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të autokombajnës për vjeljen e grurit;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të autokombajnës, në raste të parregullsive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punën e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punën e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të autokombajnës për vjeljen e grurit;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 6 Nxënësi përdor makina vjelëse të drufrutorëve.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë gjëndjen e drufrutorëve për vjelje;
- të përzgjedhë kulturën drufrutore për vjelje;
- të lexojë kartën teknologjike të kulturës së drufrutorëve;
- të përzgjedhë makinën vjelëse të drufrutorëve në funksion të procesit të punës dhe kulturës së përzgjedhur;
- të kontrollojë paraprakisht gjëndjen teknike të makinës vjelëse të drufrutorëve;
- të vendosë makinën vjelëse të drufrutorëve në regjim për transport;
- të transportojë makinën vjelëse të drufrutorëve në vendin ku do të kryhet vjelja e frutave;
- të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së makinës vjelëse të drufrutorëve dhe regjimet përkatëse të procesit të vjeljes;
- të kryejë regjistrimin e makinës vjelëse të drufrutorëve për regjime të ndryshme të vjeljes së frutave;
- të realizojë procesin e vjeljes së frutave, sipas parametrave të vjeljes;
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me makinën vjelëse të drufrutorëve;
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë vjeljes frutave;
- të transportojë makinën vjelëse të drufrutorëve në parkim;
- të parkojë makinën vjelëse të drufrutorëve në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për makinën vjelëse të drufrutorëve
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të makinës vjelëse të drufrutorëve;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të makinës vjelëse të drufrutorëve, në raste të parregullsive

- të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punën;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punën e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinën vjelëse të drufrutorëve;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 7 Nxënësi përdor makina vjelëse të frutrrënjorëve.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë gjëndjen e frutrrënjorëve për vjelje;
- të lexojë kartën teknologjike të kulturës së frutrrënjorëve;
- të përzgjedhë makinën vjelëse të frutrrënjorëve në funksion të procesit të punës;
- të kontrollojë paraprakisht gjëndjen teknike të makinës vjelëse të frutrrënjorëve;
- të vendosë makinën vjelëse të frutrrënjorëve në regjim për transport;
- të transportojë makinën vjelëse të frutrrënjorëve në vendin ku do të kryhet vjelja e frutrrënjorëve;
- të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së makinës vjelëse të frutrrënjorëve dhe regjimet përkatëse të procesit të vjeljes;
- të kryejë regjistrimin e makinës vjelëse të frutrrënjorëve për regjime të ndryshme të vjeljes së frutrrënjorëve;
- të realizojë procesin e vjeljes së frutrrënjorëve, sipas parametrave të vjeljes;
- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me makinën vjelëse të frutrrënjorëve;
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së vjeljes të frutrrënjorëve;
- të transportojë makinën vjelëse të frutrrënjorëve në parkim;
- të parkojë makinën vjelëse të frutrrënjorëve në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për makinën vjelëse të frutrrënjorëve;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të makinës vjelëse të frutrrënjorëve;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të makinës vjelëse të frutrrënjorëve, në raste të parregullsive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punën e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punën e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm;

- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinës vjelëse të frutrrënjorëve;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 8 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes dhe të riparimeve të thjeshta në makinat për mbledhjen e prodhimit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë dokumentacionin teknik të makinës për mbledhjen e prodhimit;
- të kryejë kontrollin paraprak të gjendjes së makinës për mbledhjen e prodhimit;
- të kryejë pastrimin e jashtëm të makinës për mbledhjen e prodhimit;
- të kontrollojë shtrëngimet e pjesëve dhe regjistrimet e duhura të mekanizmave;
- të kryejë shtrëngimet e pjesëve të liruara dhe regjistrimet e mekanizmave, në rast nevojë;
- të kryejë lubrifikimet dhe grasatimet e nevojshme të pjesët e lëvizëshme të makinës për mbledhjen e prodhimit;
- të përzgjedhë nga katalogu dhe të porositë pjesët e makinës për mbledhjen e prodhimit që duhet të zëvendësohen;
- të kryejë zëvendësime (që kryhen me lehtësi) të pjesëve të dëmtuara të makinës për mbledhjen e prodhimit;
- të krijojë kushtet e duhura për ruajtjen e makinës për mbledhjen e prodhimit në vendparkim.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të makinës për mbledhjen e prodhimit;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës ose ferma bujqësore të rajonit.
- Mësuesi apo instruktori duhet të përpiqet që rezultatet mësimore të këtij moduli të realizohen në kushtet konkrete të fermës, duke u dhënë mundësi nxënësve të grumbullojnë të gjitha të dhënat që duhet për të analizuar kushtet dhe mundësitë e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave për mbledhjen e prodhimit.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e demonstrime konkretë të përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave për mbledhjen e prodhimit.
- Nxënësit duhet të praktikohen në veprimtari konkrete pune për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat e mbledhjes së prodhimit, si dhe për të kryer riparime të lehta në to, fillimisht nën mbikqyrje

dhe pastaj në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës të përdorimit, mirëmbajtjes dhe të riparimeve të lehta në makinat e mbledhjes së prodhimit.

- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e rezultateve mësimore të planifikuara në këtë modul.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Ferma e shkollës ose ferma bujqësore të rajonit.
 - Mjete motorike.
 - Makina për kositjen e foragjereve/barit.
 - Makina për tharjen dhe mbledhjen, e foragjereve/barit.
 - Makina për tharjen dhe mbledhjen e foragjereve/barit.
 - Makina për ngjeshjen dhe lidhjen e sanës.
 - Autokambajnë për vjeljen e misrit, grurit.
 - Makina vjelëse të drufrutorëve dhe të frutrrënjorëve.
 - Materiale kancelarie.
 - Informacione të shkruara ose elektronike të siguruar nga burime të ndryshme mbi procedurat e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të mbledhjes së prodhimit.
 - Dokumentacion teknik dhe financiar.
 - Kompjuter dhe lidhje internet.
 - Udhëzuesa, katalogë, rregullore etj
-

6. Moduli “Përdorimi i makinave për përpunimin e prodhimit”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Teknologji bujqësore
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 13

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PËRDORIMI I MAKINAVE PËR PËRPUNIMIN E PRODHIMIT	M-36-1613-20
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat e përpunimit të prodhimit, si dhe për të kryer riparime të lehta në to.	
Kohëzgjatja e modulit	48 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar klasën 12 në profilin mësimor “Teknologji bujqësore”	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi përdor makinat për tharjen e prodhimit. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">– të veshë uniformën e duhur të punës;– të vlerësojë kushtet fiziko mekanike të produktit në fazën para procesit të tharjes;– të përzgjedhë agregatin apo makinën tharëse sipas produktit;– të përgatisë agregatin apo makinën për procesin e tharjes;– të përzgjedhë parametrat tekniko-teknologjik optimale të agregatit ose makinës tharëse;– të kontrollojë parametrat e procesit teknologjik gjatë procesit të tharjes;– të vlerësojë kushtet fiziko mekanike të produktit në fazën mbas procesit të tharjes;– të konservojë agregatin apo makinën mbas procesit të punës;– të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën tharëse të prodhimit;– të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punimin e kryer;– të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punimin e kryer;– të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave për tharjen e prodhimit.	

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi përdor trioret për pastrimin e prodhimit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të kontrollojë burimin e energjisë dhe kabujt elektrik të makinës trioruese;
- të përgatisë triorin për punë;
- të pozicionojë shnekun për furnizimin e triorit me produktin që përpunohet;
- të realizojë regjistrimet e nevojshme në makinën trioruese;
- të vendosë në regjim pune apo të stakojë triorin kur është e nevojshme gjatë punës;
- të konservojë makinën trioruese mbas pune;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe triorët;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të triorëve për pastrimin e prodhimit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi përdor shnekët dhe elevatorët për zhvendosjen e prodhimit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të kontrollojë burimin e energjisë dhe kabujt elektrik të shnekëve dhe elevatorëve;
- të përgatisë shnekun dhe elevatorin për punë;
- të pozicionojë shnekun apo elevatorin për lëvizjen e produktit që përpunohet;
- të realizojë regjistrimet e nevojshme në shnekë dhe elevatorë;
- të vendosë në regjim pune apo të stakojë shnekun dhe elevatorin, kur është e nevojshme gjatë punës;
- të konservojë shnekët dhe elevatorët mbas pune;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe shnekët e elevatorët;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për

- punimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të shnekëve dhe elevatorëve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi përdor mullinjtë e bluarjes për blegtorinë.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës
- të kontrollojë burimin e energjisë dhe kabujt elektrik të mullirit me çekiç;
- të përgatisë mullirin për punë;
- të realizojë regjistrimet e nevojshme në mullirin me çekiç;
- të vendosë në regjim pune apo të stakojë mullirin kur është e nevojshme gjatë punës;
- të konservojë mullirin mbas pune;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe mullirin e bluarjes në blegtori;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të mullinjëve për bluarje në blegtori.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësi përdor makinat grirëse të silazhit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës
- të kontrollojë burimin e energjisë dhe kabujt elektrik të maknës së silazhit kur këto punojnë me energji elektrike;
- të realizojë lidhjen e traktorit me makinën e silazhit;
- të sigurojë traktorin për punë në regjim stacionar;
- të sigurojë rripin e trasmetimit të lëvizjes traktor- makinë;
- të regjistrojë rripin e trasmesionit të lëvizjes;
- të përgatisë makinën e silazhit për punë;
- të realizojë regjistrimet e nevojshme në makinën e silazhit;
- të vendosë në regjim pune apo të stakojë makinën e silazhit kur është e nevojshme gjatë punës;
- të konservojë makinën e silazhit mbas pune
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën për grirjen e silazhin;

- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave grirëse të silazhit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 6 Nxënësi përdor makinat seleksionuese.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të përzgjedhë makinën për seleksionimin e prodhimit;
- të kontrollojë burimin e energjisë dhe kabujt elektrik të makinës seleksionuese;
- të përgatisë makinën seleksionuese për punë;
- të realizojë regjistrimet e nevojshme ne makinën seleksionuese;
- të vendosë në regjim pune apo të stakojë makinën seleksionuese kur është e nevojshme gjatë punës;
- të konservojë makinën seleksionuese mbas pune;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën seleksionuese;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave seleksionuese.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 7 Nxënësi përdor makina të tjera të përpunimit të prodhimit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të përzgjedhë makinën e përpunimit të prodhimit;
- të kontrollojë burimin e energjisë dhe kabujt elektrik të makinës së përzgjedhur për përpunimin e prodhimit;
- të përgatisë makinën e përpunimit të prodhimit për punë;
- të realizojë regjistrimet e nevojshme ne makinën përpunuese;
- të vendosë në regjim pune apo të stakojë makinën përpunuese kur është e nevojshme gjatë punës;
- të konservojë makinën përpunuese mbas pune;

- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën përpunuese;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për punimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave të tjera të përpunimit të prodhimit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 8 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes dhe të riparimeve të thjeshta në makinat për përpunimin e prodhimit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë dokumentacionin teknik të makinës për përpunimin e prodhimit;
- të kryejë kontrollin paraprak të gjendjes së makinës për përpunimin e prodhimit;
- të kryejë pastrimin e jashtëm të makinës për përpunimin e prodhimit;
- të kontrollojë shtrëngimet e pjesëve dhe regjistrimet e duhura të mekanizmave;
- të kryejë shtrëngimet e pjesëve të liruara dhe regjistrimet e mekanizmave, në rast nevoje;
- të kryejë lubrifikimet dhe grasatimet e nevojshme të pjesët e lëvizëshme të makinës për përpunimin e prodhimit;
- të përzgjedhë nga katalogu dhe të porositë pjesët e makinës për përpunimin e prodhimit që duhet të zëvendësohen;
- të kryejë zëvendësime (që kryhen me lehtësi) të pjesëve të dëmtuara të makinës për përpunimin e prodhimit;
- të krijojë kushtet e duhura për ruajtjen e makinës për përpunimin e prodhimit në vendparkim.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të makinës për përpunimin e prodhimit;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës ose në ferma bujqësore të rajonit.
- Mësuesi apo instruktori duhet të përpiqet që rezultatet mësimore të këtij moduli të realizohen në kushtet konkrete të fermës, duke u dhënë mundësi nxënësve të grumbullojnë të gjitha të dhënat që duhet për të analizuar kushtet dhe mundësitë e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të përpunimit

të prodhimit.

- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e demonstrime konkrete të përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të përpunimit të prodhimit.
- Nxënësit duhet të praktikohen në veprimtari konkrete pune për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat e përpunimit të prodhimit, si dhe për të kryer riparime të lehta në to, fillimisht nën mbikqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës të përdorimit, mirëmbajtjes dhe të riparimeve të lehta në makinat e përpunimit të prodhimit.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e rezultateve mësimore të planifikuara në këtë modul.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Ferma e shkollës ose ferma bujqësore të rajonit
 - Mjete motorike bujqësore.
 - Makina të përpunimit të prodhimit.
 - Materiale kancelarie.
 - Informacione të shkruara ose elektronike të siguruar nga burime të ndryshme mbi procedurat e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të përpunimit të prodhimit.
 - Dokumentacion teknik dhe financiar.
 - Kompjuter dhe lidhje internet.
 - Udhëzuesa, katalogë, rregullore etj.
-

7. Moduli “Përdorimi i makinave për ujitjen dhe kullimin e tokave”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Teknologji bujqësore
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 13

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	PËRDORIMI I MAKINAVE PËR UJITJEN DHE KULLIMIN E TOKAVE	M-36-1614-20
Qëllimi i modulit	Ky modul i aftëson nxënësit për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat për ujitjen dhe kullimin e tokave, si dhe për të kryer riparime të thjeshta në to.	
Kohëzgjatja e modulit	48 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar klasën 12 në profilin mësimor “Teknologji bujqësore”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1	Nxënësi përdor plugjet për hapjen e vijave kulluese. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">- të veshë uniformën e duhur të punës;- të vlerësojë kushtet e lagështisë së tokës;- të lexojë kartën teknologjike të kulturës bujqësore;- të përzgjedhë mjetin motorik për hapjen e vijave kulluese në funksion të procesit të punës;- të përzgjedhë plugun për hapjen e vijave kulluese sipas tipit me vesh apo rrotativ;- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit motorik dhe të plugut për hapjen e vijave kulluese;- të lidhë plugun me mjetin motorik;- të vendosë plugun në regjim për transport;- të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhet hapja e vijave kulluese;- të përcaktojë mënyrën optimale, skemën e hapjes së vijave kulluese dhe regjimin përkatës të punës;- të kryejë regjistrimet e plugut për thellësitë e rekomanduara të vijave kulluese;- të realizojë procesin e hapjes së vijave kulluese, sipas mënyrës, skemës dhe regjimit përkatës të punës;- të ndryshojë pozicionin e plugut, sipas regjimit të punës;- të realizojë kthesat gjatë mavovrimit me agregatin.- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së vijave kulluese të hapura me plug;- të transportojë agregatin në parkim;

- të shkëpusë plugun nga mjete motorik dhe t'i parkojë ato në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe plugun hapës të vijave kulluese;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të plugjeve për hapjen e vijave kulluese.
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për procesin e punës së kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për punën e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të plugjeve për hapjen e vijave kulluese.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi instalon dhe përdor sistemet e thjeshta të ujitjes në formë shiu/shihedhës.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë veprën e marrjes së ujit me rënie të lirë apo me grup pompë;
- të vlerësojë veprën e marrjes së ujit me rënie të lirë apo me grup motopompë;
- të përzgjedhë grupin e motopompës sipas tipit me elektromotor apo me lidhje nga boshti i marrjes së fuqisë së traktorit;
- të përzgjedhë mjetin motorik për vënien në punë të pompës;
- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit motorik dhe të pompës;
- të transportojë mjetin motorik dhe grup motopompën në vendin ku do të kryhet ujitja;
- të transportojë impiantin e ujitjes me shihedhje (tuba, bashkuese, sprucatore etj) në vendin ku do të kryhet ujitja;
- të lidhë mjetin motorik me pompën;
- të lexojë skemën e vendosjes së impiantit shihedhës dhe parametrat që duhen respektuar gjatë ujitjes me shihedhje;
- të montojë impiantin shihedhës në përputhje me skemën e përcaktuar të funksionimit për sigurimin e një regjimi optimal të punës;
- të realizojë procesin e ujitjes me shihedhje sipas mënyres, skemës dhe regjimit përkatës të punës;
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të funksionimit të shihedhësave/sprucatorëve për bllokime, rrjedhje të ndryshme apo mosfunksionime të mundshme

- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së ujitjes dhe sigurimin e uniformitetit;
- të c'montojë impiantin me mbarimin e ujitjes në sipërfaqen e përcaktuar;
- të përgatis për transport agregatin dhe impiantin;
- të transportojë agregatin dhe impiantin shihedhës në parkim apo në sektor tjetër të ujitjes;
- të shkëpusë grup motopompën nga mjete motorik dhe ta parkojë në vendin e duhur;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të agregatit dhe impiantit shihedhes;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsisve të mundshme;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të agregatit në ujitjen me shihedhje.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi instalon dhe përdor sistemet e thjeshta e ujitjes me pika/e lokalizuar.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të vlerësojë burimin e furnizimit me ujë;
- të përcaktojë mënyrën e sigurimit të presionit të nevojshëm për funksionimin e sistemit të ujitjes me pika;
- të përzgjedhë pompën me parametrat përkatës për vënien në punë të sistemit të ujitjes me pika;
- të vendos në punë pompën;
- të transportojë impiantin e ujitjes me pika (tuba, lidhëse, pikatore/emitera, etj.) në vendin ku do të kryhet ujitja;
- të lexojë skemën e vendosjes së impiantit të ujitjes me pika dhe parametrat që duhen respektuar gjatë ujitjes;
- të montojë impiantin e ujitjes me pika në përputhje me skemën e përcaktuar të funksionimit për sigurimin e një regjimi optimal të punës;
- të realizojë procesin e ujitjes me pika sipas mënyres, skemës dhe parametrave përkatës të punës;
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të funksionimit të pikatoreve për bllokime, çarje, rrjedhje apo dëmtime të mundshme;
- të bëjë kontrollin e vazhdueshëm të cilësisë së ujitjes;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të impiantit të ujitjes me pika;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pikatoreve prej bllokimeve apo dëmtimeve gjatë punës
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së

mjedisit gjatë përdorimit të impiantit në ujitjen me pika.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës ose fermë bujqësore rajonale..
- Mësuesi apo instruktori duhet të përpiqet që rezultatet mësimore të këtij moduli të realizohen në kushtet konkrete të fermës, duke u dhënë mundësi nxënësve të grumbullojnë të gjitha të dhënat që duhet për të analizuar kushtet dhe mundësitë e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të ujitjes dhe kullimit të tokave.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e demonstrime konkretë të përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të ujitjes dhe kullimit të tokave.
- Nxënësit duhet të praktikohen në veprimtari konkrete pune për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat e ujitjes dhe kullimit të tokave, si dhe për të kryer riparime të lehta në to, fillimisht nën mbikqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës të përdorimit, mirëmbajtjes dhe të riparimeve të lehta në makinat e ujitjes dhe kullimit të tokave.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e rezultateve mësimore të planifikuara në këtë modul.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Ferma e shkollës ose fermë bujqësore rajonale.
 - Mjete motorike bujqësore.
 - Makina dhe impiante të ujitjes dhe kullimit të tokave
 - Materiale kancelarie.
 - Informacione të shkruara ose elektronike të siguruar nga burime të ndryshme mbi procedurat e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të ujitjes dhe kullimit të tokave.
 - Dokumentacion teknik dhe financiar.
 - Kompjuter dhe lidhje internet.
 - Udhëzues, katalogë, rregullore etj.
-

8. Moduli “Përdorimi i makinave blegtorale”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Teknologji bujqësore
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 13

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PËRDORIMI I MAKINAVE BLEGTORALE	M-36-1615-20
Qëllimi i modulit	Ky modul i aftëson nxënësit për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat, impiantet dhe pajisjet blegtorale, si dhe për të kryer riparime të thjeshta në to.	
Kohëzgjatja e modulit	48 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar klasën 12 në profilin mësimor “Teknologji bujqësore”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat vlerësimit	RM 1 Nxënësi përdor dhe mirëmban makina mjelëse portative. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">- të përzgjedhë makinën mjelëse portative (elektrike);- të analizojë katalogun/manualin e makinës mjelëse portative;- të lidhë makinën mjelëse me burimin e rrymës elektrike;- të përgatitë makinën mjelëse për punë;- të bëjë pastrim dhe disinfektimin paraprak të tubave, thithësave (gotave) dhe pjesëve të tjera të makinës mjelëse;- të bëjë pastrimin dhe disinfektimin e gjirit të kafshës që do milet;- të vendosë thithësat (gotat) në gjithë e kafshëve për mjelje;- të rregullojë presionin e vakuum-it dhe frekuencën e pulsimit;- të verë në punë makinën mjelëse portative;- të mbikqyrë funksionimin e makinës mjelëse;- të ndërpresë mjeljen dhe të heqë thithëset nga gjithë e kafshëve;- të bëjë shkarkimin e qumështit të mbledhur në grumbulluesin (bidonin) e qumështit;- të bëjë shkëputje dhe lidhje të thithësave dhe tubave;- të bëjë pastrimin dhe disinfektimin e thithësave, tubave dhe pjesëve të tjera të makinës mjelëse;- të bëjë vajisjen dhe grasatimin e pjesëve të lëvizëshme të makinës mjelëse;- të përzgjedhë nga katalogu dhe të porositë pjesë këmbimi për makinën mjelëse;	

- të bëjë zëvendësime të thjeshta të pjesëve të dëmtuara të makinës mjelëse portative (thithësave, tubave, filtrave, grumbulluesve të qumështit, pompës, elektromotorit etj.);
- të zbatojë rregullat e higjienës, të sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë përdorimit dhe mirëmbajtjes së makinës mjelëse portative.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi përdor dhe mirëmban pajisje për qethjen e bagëtive.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë katalogun/manualin e pajisjes qethëse të bagëtive;
- të për zgjedhë pajisjen qethëse
- të zëvendësojë tehun prerës të pajisjes qethëse;
- të regjistrojë regjimin e duhur të prerjes së tehut prerës;
- të përdorë pajisjen qethëse elektrike
- të përdorë pajisjen qethëse elektrike me bateri;
- të bëjë ngarkimin e baterisë rimbushëse të pajisjes qethëse;
- të përdorë pajisjen qethëse me elektromotor dhe bosht fleksibël;
- të bëjë lidhjen dhe shkëputjen e motorit elektrik me pajisjen qethëse nëpërmjet boshtit fleksibël;
- të bëjë pastrimin dhe disinfektimin e teheve prerëse;
- të bëjë pastrimin e pajisjes qethëse dhe të elektromotorit;
- të bëjë vajisjen apo grasatimin e pajisjes qethëse dhe të elektromotorit;
- të për zgjedhë nga katalogu dhe të porositë pjesë këmbimi për pajisjen për qethjen e bagëtive;
- të bëjë zëvendësime të thjeshta të pjesëve të dëmtuara të pajisjes qethëse dhe të elektromotorit;
- të zbatojë rregullat e higjienës, të sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë përdorimit dhe mirëmbajtjes së pajisjes qethëse të bagëtive;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi përdor dhe mirëmban impiantet e mekanizuara në komplekset blegtorale.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë katalogët/manualin e impianteve të mekanizuara në komplekset blegtorale;
- të bëjë parapërgatitjen për punë të impianteve të mekanizuara;
- të bëjë pastrimin dhe disinfektimin e impianteve të mekanizuara;
- të bëjë regjistrimin e parametrave të punës së impiantit të

- shpërndarjes së ushqimit;
- të bëjë furnizimin me ushqim të impiantit të shpërndarjes së ushqimit;
- të verë në funksionim dhe të mbikqyrë impiantin e shpërndarjes së ushqimit;
- të bëjë regjistrimin e parametrave të punës së impiantit të mjeljes së kafshëve;
- të verë në funksionim dhe të mbikqyrë impiantin e mjeljes së kafshëve;
- të bëjë regjistrimin e parametrave të punës së impiantit të mbledhjes së plehut organik;
- të verë në funksionim dhe të mbikqyrë impiantin e mbledhjes së plehut organik;
- të bëjë pastrimin dhe disinfektimin, pas përdorimit, të impianteve të mekanizuara në komplekset blegtorale;
- të bëjë vajtjen dhe grastimin e pjesëve të lëvizëshme të impianteve të mekanizuara në komplekset blegtorale;
- të përzgjedhë nga katalogu dhe të porositë pjesë këmbimi për impiantet e mekanizuara në komplekset blegtorale;
- të bëjë zëvendësime të thjeshta të pjesëve të dëmtuara të impianteve të mekanizuara në komplekset blegtorale;
- të zbatojë rregullat e higjienës, të sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë përdorimit dhe mirëmbajtjes së impianteve të mekanizuara në komplekset blegtorale;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës, në ferma bujqësore të rajonit dhe në komplekse blegtorale.
- Mësuesi apo instruktori duhet të përpiqet që rezultatet mësimore të këtij moduli të realizohen në kushtet konkrete të fermës, duke u dhënë mundësi nxënësve të grumbullojnë të gjitha të dhënat që duhet për të analizuar kushtet dhe mundësitë e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave blegtorale.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e demonstrime konkretë të përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave blegtorale.
- Nxënësit duhet të praktikohen në veprimtari konkrete pune për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat blegtorale, si dhe për të kryer riparime të lehta në to, fillimisht nën mbikqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës të përdorimit, mirëmbajtjes dhe të riparimeve të lehta në makinat blegtorale.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e rezultateve mësimore të planifikuara në këtë modul.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja

e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Ferma e shkollës, ferma të rajonit dhe komplekse blegtorale.
 - Makina dhe pajisje blegtorale (makina mjelëse, pajisje qethëse, burime energjie, mjete motorike).
 - Informacione të shkruara ose elektronike të siguruar nga burime të ndryshme mbi procedurat e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave blegtorale.
 - Dokumentacion teknik për makinat dhe pajisjet e blegtorisë.
 - Kompjuter dhe lidhje internet.
 - Udhëzuesa, katalogë, manual, rregullore etj.
-

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar

1. Moduli “Përdorimi i makinave të përbëra në bujqësi”

Drejtimi: Bujqësi
 Profili: Teknologji bujqësore
 Niveli: IV i KSHK
 Klasa: 12

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	PËRDORIMI I MAKINAVE TË PËRBËRA NË BUJQËSI	M-36-1616-20
Qëllimi i modulit	Ky modul i aftëson nxënësit për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat të përbëra në punimet bujqësore, si dhe për të kryer riparime të thjeshta në to.	
Kohëzgjatja e modulit	54 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, në drejtimin mësimor “Bujqësi” dhe modulën “Përdorimi i traktorit me rrota”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përdor makinën prashitëse – plehëruese. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të veshë uniformën e duhur të punës; – të lexojë dhe zbatojë udhëzimet për shpërndarjen e plehut kimik gjatë prashitjes; – të përzgjedhë mjetin motorik në funksion të procesit të prashitjes dhe të shpërndarjes së plehut kimik; – të përzgjedhë makinën prashitëse -plehëruese; – të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit; motorik dhe të makinës prashitëse-plehëruese; – të bëjë përlllogaritjet e normës së shpërndarjes së plehut kimik në makinën prashitëse - plehëruese; – të lidhë makinën prashitëse –plehëruese me mjetin motorik; – të mbushë makinën prashitëse –plehëruese; – të përgatisë agregatin për regjim transporti; – të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhet procesi i punës; – të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së agregatit gjatë procesit të prashitjes dhe plehërimit të bimëve; – të kryejë regjistrimet e makinës prashitëse -plehëruese për regjimin e punës; – të realizojë proceset e prashitjes dhe shpërndarjes së 	

-
- plehut kimik, sipas parametrave teknik;
 - të ndryshojë pozicionin e agregatit bujqësor, sipas regjimit të punës;
 - të realizojë kthesat gjatë manovrimit me agregatin.
 - të bëjë kontrollin dhe korrigjimin e vazhdueshëm të cilësisë së shpërndarjes së plehut kimik dhe prashitjes;
 - të transportojë agregatin në parkim;
 - të shkëpusë makinën prashitëse -plehëruese nga mjeti motorik dhe t'i parkojë ato në vendin e duhur;
 - të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën prashitëse -plehëruese;
 - të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinës së shpërndarjes prashitëse -plehëruese;
 - të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
 - të pastrojë makinën prashitëse -plehëruese;
 - të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për shërbimin e kryer;
 - të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për shërbimin e kryer;
 - të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
 - të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave prashitëse –plehëruese.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi përdor makinën ujitëse – spërkatëse.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të lexojë dhe zbatojë udhëzimet për spërkatjen gjatë ujitjes në formë shiu;
- të përzgjedhë mjetin motorik në funksion të procesit të spërkatjes gjatë ujitjes në formë shiu ;
- të përzgjedhë makinën ujitëse-spërkatëse;
- të kontrollojë paraprakisht gjendjen teknike të mjetit; motorik dhe të makinës ujitëse-spërkatëse;
- të bëjë përlllogaritjet e normës së spërkatjes me ujitje;
- të lidhë makinën ujitëse-spërkatëse me mjetin motorik;
- të mbushë makinën ujitëse-spërkatëse;
- të përgatisë agregatin për regjim transporti;
- të transportojë agregatin në vendin ku do të kryhet procesi i punës;
- të përcaktojë skemën optimale të lëvizjes së agregatit gjatë procesit të spërkatjes me ujitje;
- të kryejë regjistrimet e makinës ujitëse-spërkatëse për

- regjimin e punës;
- të realizojë proceset e spërkatjes dhe ujitjes, sipas parametrave teknik;
- të ndryshojë pozicionin e agregatit bujqësor, sipas regjimit të punës;
- të realizojë kthesat gjatë manovrimit me agregatin.
- të bëjë kontrollin dhe korigjimin e vazhdueshëm të cilësisë së spërkatjes dhe ujitjes;
- të transportojë agregatin në parkim;
- të shkëpusë makinën ujitëse-spërkatëse nga mjeti motorik dhe t'i parkojë ato në vendin e duhur;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe makinën ujitëse-spërkatëse;
- të kryejë shërbimet e mirëmbajtjes së përditshme të mjetit motorik dhe të makinës së spërkatjes me ujitje;
- të kryejë riparime të lehta dhe/ose zëvendësime të pjesëve të agregatit, në raste të parregullsive të mundshme;
- të pastrojë makinën ujitëse-spërkatëse;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për shërbimin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për shërbimin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përdorimit të makinave ujitëse-spërkatëse.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës ose fermë bujqësore rajonale.
- Mësuesi apo instruktori duhet të përpiqet që rezultatet mësimore të këtij moduli të realizohen në kushtet konkrete të fermës, duke u dhënë mundësi nxënësve të grumbullojnë të gjitha të dhënat që duhet për të analizuar kushtet dhe mundësitë e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të përbëra.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e demonstrime konkretë të përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të përbëra.
- Nxënësit duhet të praktikohen në veprimtari konkrete pune për të përdorur dhe mirëmbajtur makinat e përbëra, si dhe për të kryer riparime të lehta në to, fillimisht nën mbikqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës të përdorimit, mirëmbajtjes dhe të riparimeve të lehta në makinat e përbëra.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e rezultateve mësimore të planifikuara në këtë

modul.

- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Ferma e shkollës ose fermë bujqësore e rajonit.
 - Mjete motorike.
 - Makina prashitëse – plehëruese.
 - Makina ujitëse – spërkatëse.
 - Materiale kancelarie.
 - Informacione të shkruara ose elektronike të siguruar nga burime të ndryshme mbi procedurat e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të makinave të përbëra.
 - Dokumentacion teknik dhe financiar.
 - Kompjuter dhe lidhje internet.
 - Udhëzuesa, katalogë, rregullore etj.
-

2. Moduli “Përdorimi i rimorkjos për transport”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Teknologji bujqësore
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PËRDORIMI I RIMORKJOS PËR TRANSPORT	M-36-1617-20
Qëllimi i modulit	Ky modul i aftëson nxënësit për të përdorur për transport dhe mirëmbajtur rimorkjot dy-rrotëshe dhe katër-rrotëshe, si dhe për të kryer riparime të thjeshta në to.	
Kohëzgjatja e modulit	54 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, në drejtimin mësimor “Bujqësi” dhe modulën “Përdorimi i traktorit me rrota”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1	Nxënësi përdor rimorkjot me një aks për transport në bujqësi. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">- të veshë uniformën e duhur të punës;- të bëjë kontrollin paraprak të gjendjes teknike të rimorkjos me një aks.- të përzgjedhë mjetin motorik (traktorin ose motokultivatorin) që do të përdoret për transport me rimorkjo me një aks;- të afrojë mjetin motorik te rimorkjoja;- të lidhë në mënyrë të sigurtë mekanizmin tërheqës të rimorkjos me një aks, me ganxhën e mjetit motorik;- të kryejë lidhjet elektrike të mjetit motorik me rimorkjon me një aks;- të kryejë nisjen nga vendi të mjetit motorik me rimorkjon me një aks;- të kryejë ecje përpara, me shpejtësi të ndryshme, të mjetit motorik me rimorkjon me një aks;- të kryejë ecje mbrapa të mjetit motorik me rimorkjon me një aks;- të kryejë kthime majtas dhe djathtas të mjetit motorik me rimorkjon me një aks;- të kryejë frenime të mjetit motorik me rimorkjon me një aks;- të kryejë ngarkime dhe shkarkime manuale dhe të mekanizuara të ngarkesave në rimorkjon me një aks;- të transportojë dhe pozicionojë mjetin motorik dhe rimorkjon me një aks, në vendin e parkimit;

-
- të shkëpusë lidhjet elektrike të rimorkjos me një aks, nga mjeti motorik;
 - të shkëpusë rimorkjon me një aks nga mjeti motorik;
 - të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe rimorkjon me një aks gjatë transportit;
 - të zbatojë rregullat e qarkullimit gjatë transportit me rimorkjo me një aks;
 - të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për transportin e kryer;
 - të plotësojë dokumentacionin për transportin e kryer;
 - të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
 - të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë transportit me rimorkjon me një aks.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi përdor rimorkjot me dy akse për transport në bujqësi.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të bëjë kontrollin paraprak të gjendjes teknike të rimorkjos me dy akse.
- të përzgjedhë mjetin motorik (traktorin) që do të përdoret për transport me rimorkjo me dy akse;
- të afrojnë mjetin motorik te rimorkjoja;
- të lidhë në mënyrë të sigurtë mekanizmin tërheqës të rimorkjos me dy akse me ganxhën e mjetit motorik;
- të kryejë lidhjet elektrike dhe hidraulike të mjetit motorik me rimorkjon me dy akse;
- të kryejë nisjen nga vendi të mjetit motorik me rimorkjon me dy akse;
- të kryejë ecje përpara, me shpejtësi të ndryshme, të mjetit motorik me rimorkjon me dy akse;
- të kryejë ecje mbrapa të mjetit motorik me rimorkjon me dy akse;
- të kryejë kthime majtas dhe djathtas të mjetit motorik me rimorkjon me dy akse;
- të kryejë frenime të mjetit motorik me rimorkjon me dy akse;
- të kryejë ngarkime dhe shkarkime manuale dhe të mekanizuara të ngarkesave, në rimorkjon me dy akse;
- të transportojë dhe pozicionojë mjetin motorik dhe rimorkjon me dy akse, në vendin e parkimit;
- të shkëpusë lidhjet elektrike dhe hidraulike të rimorkjos me dy akse, nga mjeti motorik;
- të shkëpusë rimorkjon me dy akse nga mjeti motorik;
- të tregojë kujdes të vazhdueshëm për mjetin motorik dhe rimorkjon me dy akse gjatë transportit;
- të zbatojë rregullat e qarkullimit gjatë transportit me

- rimorkjo me dy akse;
- të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike për transportin e kryer;
- të plotësojë dokumentacionin për transportin e kryer;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë transportit me rimorkjon me dy akse.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi mirëmban dhe kryen riparime të lehta të rimorkjot.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë dokumentacionin teknik të rimorkjos;
- të kryejë kontrollin paraprak të gjendjes së rimorkjos;
- të kryejë pastrimin e jashtëm të rimorkjos;
- të kryejë shtrëngimet e pjesëve të liruara;
- të kryejë regjistrimet e nevojshme;
- të kontrollojë sistemin e ndriçimit dhe sinjalizimit të rimorkjos;
- të kryejë zëvendësimet e llampave të djegura;
- të kontrollojë elementet e sistemit të frenimit hidraulik të rimorkjos;
- të kontrollojë elementet e sistemit të shkarkimit hidraulik të rimorkjos (nëse ka);
- të kontrollojë sistemin e ecjes së rimorkjos;
- të zëvendësojë rrotat e rimorkjos;
- të kontrollojë mekanizmin e kthimit të rimorkjos me dy akse;
- të kryejë lubrifikimet dhe grasatimet e nevojshme të pjesët e lëvizëshme të rimorkjos;
- të përzgjedhë nga katalogu dhe të porositë pjesët e rimorkjos që duhet të zëvendësohen;
- të kryejë zëvendësime (që kryhen me lehtësi) të pjesëve të dëmtuara të rimorkjos;
- të krijojë kushtet e duhura për ruajtjen e rimorkjos në vendparkim;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të rimorkjos;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës, në rrugë ose në sheshe të lira ku mund të realizohet ecje pa rrezik me mjet motorik të lidhur me rimorkjo me një ose dy akse.
 - Mësuesi apo instruktori duhet të përpiqet që rezultatet mësimore të këtij moduli të realizohen në kushtet konkrete të fermës, duke u dhënë mundësi nxënësve të grumbullojnë të gjitha të dhënat që duhen për të analizuar kushtet dhe mundësitë e përdorimit
-

-
- për transport, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të rimorkjos.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e demonstrime konkrete të përdorimit për transport, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të rimorkjos.
 - Nxënësit duhet të praktikohen në veprimtari konkrete pune për të përdorur për transport dhe mirëmbajtur rimorkjon, si dhe për të kryer riparime të lehta në të, fillimisht nën mbikqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës të përdorimit, mirëmbajtjes dhe të riparimeve të lehta të rimorkjos.
 - Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e rezultateve mësimore të planifikuara në këtë modul.
 - Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Ferma e shkollës, sheshe dhe rrugë për ecje me rimorkjo pa rrezik.
 - Mjete motorike (traktor me rrota/motokultivator).
 - Vegla dhe pajisje të mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të rimorkjos.
 - Informacione të shkruara ose elektronike të siguruar nga burime të ndryshme mbi procedurat e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të rimorkjos.
 - Pjesë këmbimi për romorkjot.
 - Dokumentacion teknik dhe financiar
 - Kompjuter dhe lidhje Interneti.
 - Udhëzuesa, skema, katalogë, rregullore etj.
-

3. Moduli “Përdorimi i motokultivatorit”

Drejtimi: Bujqësi
Profili: Teknologji bujqësore
Niveli: IV i KSHK
Klasa: 12

<i>PËRSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	PËRDORIMI I MOTOKULTIVATORIT	M-36-1618-20
Qëllimi i modulit	Ky modul i aftëson nxënësit për të përdorur dhe mirëmbajtur motokultivatorin, si dhe për të kryer riparime të thjeshta në të.	
Kohëzgjatja e modulit	54 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	RM 1	Nxënësi kryen ecje në fushë, me motokultivatorin <i>Kriteret e vlerësimit:</i> Nxënësi duhet të jetë i aftë: <ul style="list-style-type: none">- të veshë uniformën e duhur të punës;- të analizojë dokumentacionin teknik të motokultivatorit;- të kryejë kontrollin paraprak të gjendjes së motokultivatorit;- të pozicionohet në motokultivator sipas rregullave të përcaktuara;- të rregullojë pozicionin e pasqyrave;- të kryejë ndezjen e motokultivatorit;- të kontrollojë treguesit në kroskotin e motokultivatorit përpara nisjes;- të furnizojë motokultivatorin me lëndë djegëse, ujë apo vaj, në rast nevojë;- të realizojë ndriçimin dhe dhënien e sinjaleve gjatë lëvizjes me motokultivator, siaps rastit;- të bëjë nisjen e motokultivatorit nga vendi, për ecjen para në fushë;- të ecë përpara me motokultivator, me marshin e parë;- të ndërrojë marshet gjatë ecjes përpara, me shpejtësi të ndryshme;- të bëjë uljen graduale të shpejtësisë dhe frenimin e motokultivatorit;- të bëjë sigurimin me frenin e dorës të motokultivatorit;- të bëjë ecjen mbrapa të motokultivatorit me rrota, në fushë;- të realizojë kthesa të ndryshme të motokultivatorit nga e majta, në fushë;

- të realizojë kthesa të ndryshme të motokultivatorit nga e djathta, në fushë
- të bëjë ndalimin, sigurimin me frenin e dorës dhe fikjen e motokultivatorit;
- të komunikojë me etikë profesionale;
- të zbatojë rregullat e ecjes në fushë dhe të sigurimit teknik gjatë ecjes me motokultivator;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi manovron agregatin motokultivator-makina bujqësore.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;
- të analizojë dokumentacionin teknik të motokultivatorit dhe të makinës bujqësore;
- të kryejë kontrollin paraprak të gjendjes së motokultivatorit dhe të makinës bujqësore;
- të kryejë ndezjen e motokultivatorit;
- të furnizojë motokultivatorin me lëndë djegëse apo vaj, në rast nevoje;
- të manovrojë motokultivatorin për ta afruar te makina bujqësore;
- të lidhë ganxhën e makinës bujqësore me hallkën lidhëse të motokultivatorit;
- të kryejë transportin e agregatit motokultivator-makinë bujqësore në vendin ku do të kryhet punimi bujqësor;
- të kryejë punime të ndryshme me makina bujqësore, duke përdorur motokultivatorin si mjet motorik.
- të kryejë transportin e agregatit motokultivator - makinë bujqësore në vendin ku do të kryhet parkimi;
- të manovrojë agregatin motokultivator - makinë bujqësore për të bërë parkimin e makinës bujqësore
- të realizojë shkëputjen e makinës bujqësore nga motokultivatori;
- të parkojë motokultivatorin;
- të komunikojë me etikë profesionale;
- të zbatojë rregullat e manovrimit të agregatit motokultivator - makinë bujqësore dhe të sigurimit teknik gjatë manovrimit;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes dhe të riparimeve të thjeshta në motokultivator.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën e duhur të punës;

- të analizojë dokumentacionin teknik të motokultivatorit;
- të kryejë kontrollin paraprak të gjendjes së motokultivatorit të kryejë pastrimin e jashtëm të motokultivatorit;
- të kryejë ndezjen e motokultivatorit;
- të kontrollojë shtrëngimet e bulonave (dadiçekëve) të rrotave;
- të përcaktojë parregullsitë e mundshme me anë të dëgjimit të zhurmës gjatë punës së motorit në minimo;
- të kontrollojë dhe rregullojë presionin e ajrit në gomat e motokultivatorit;
- të kontrollojë motorin për rrjedhje të të vajit lubrifikues;
- të kontrollojë transmisionin për rrjedhje të vajit lubrifikues;
- të verifikojë nivelin lëndës djegëse dhe vajit lubrifikues;
- të furnizojë motokultivatorin me lëndë djegëse dhe vaj lubrifikues, në rast nevojë.
- të kryejë shtrëngimet e pjesëve të liruara dhe regjistrimet e nevojshme;
- të kryejë gratimin e pjesëve të lëvizëshme të motokultivatorit;
- të zëvendësojë filtrat e vajit të motorit;
- të zëvendësojë vajin e motorit;
- të zëvendësojë filtrin e ajrit;
- të zëvendësojë filtrat e lëndës djegëse;
- të kontrollojë dhe regjistrojë shtrëngimin e rripave në transmisionet me rripa dhe pulexho;
- të zëvendësojë llambat e ndriçuesve të motokultivatorit;
- të kryejë zëvendësime (që kryhen me lehtësi) të pjesëve të dëmtuara të motokultivatorit;
- të krijojë kushtet e duhura për ruajtjen e motokultivatorit në vendparkim.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të motokultivatorit;

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës ose në ferma bujqësore të rajonit.
- Mësuesi apo instruktori duhet të përpiqet që rezultatet mësimore të këtij moduli të realizohen në kushtet konkrete të fermës, duke u dhënë mundësi nxënësve të grumbullojnë të gjitha të dhënat që duhet për të analizuar kushtet dhe mundësitë e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të motokultivatorit.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e demonstrime konkrete të përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të motokultivatorit

-
- Nxënësit duhet të praktikohen në veprimtari konkrete pune për të përdorur dhe mirëmbajtur motokultivatorin, si dhe për të kryer riparime të lehta në to, fillimisht nën mbikqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me procedurat e punës të përdorimit, mirëmbajtjes dhe të riparimeve të lehta në motokultivator.
 - Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e rezultateve mësimore të planifikuara në këtë modul.
 - Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Ferma e shkollës ose fermë bujqësore e rajonit.
 - Motokultivator
 - Makina bujqësore
 - Pjesë këmbimi, vaj lubrifikues, graso, lëndë djegëse
 - Informacione të shkruara ose elektronike të siguruar nga burime të ndryshme mbi procedurat e përdorimit, mirëmbajtjes dhe riparimeve të lehta të motokultivatorëve.
 - Dokumentacion teknik dhe financiar.
 - Kompjuter dhe lidhje internet.
 - Udhëzuesa, katalogë, rregullore etj.
-